

69.008

Na II. 1.
na UK a d a u
maie K.

Franc Gerčar
Solar Kiberdu
našter u mara
Kasica

(4) 1858 Franc P
Marica Gerčar
Marica Franc P

Gerardus Junius

Gerardus Navica
y y y y y y y y y y

Franciscus
10000 1000000

Gerardus

Navica
Krusc

21
15
6

42

46 #
11

NAUK

K

8

Ma

J. Kozman'ski Nakladnik.
Kerfhanfki katolfhki

N A U K

s a

male fhóle na kmétih

v s é t

is vélikiga katekisma,

sapovédaniga

po z. k. Eſtrajfhkih derſhavah.

Veljá nesvéſano **7 Kr. Š. D.**
Svéſano v' ufnjatim herbtu **10 Kr. Š. D.**

Na Dunaji.

V' ſalógi zef. kralj. bukvárnize ſa fhólske bukve,
per ſ. Ani v' Jáneſovih úlizah.

1847.

Kerndneri

K U A N
69908
N A K A
A A A

V' ozhitnih sholah se je le **sapovédanih** o' shtempelnam saloge sholskih bukev sasnamvanih bukev poslushiti; tudi se ne smejo te bukve **drashji, kakor je v' prvim listu nasnanjeno**, prodajati.

1W=030007448

1818
1818
Nauk

P e r v i d é l

N a r

splošnejših in nar imenitnih nauki

keršanske katoliške vere.

U U

K

A

S a p o p a d i k.

- I. *V' zhém de obstoji véra splòh, kónex in prid rasodéte vére.*
- II. *Od kód de se nauki rasodéte vére splòh dobivajo. Kratik sapopadik vére.*
  1. *Verini nauki.*
    - a. Bòshje bitje, lastnósti i. t. d.
    - b. Poglavitni nauki od tréh bòshjih perfhón.
    - c. Od Kristusa postavljenei perpomózhki k' nashimu svelizhanju.
    - d. Od zhlovékoviga stanú.
  2. *Djanski nauki.*
    - a. Od dolshnóft.
    - b. Poglavitna régelza kerfhanskih djanskih náukov.
    - c. Kaj de je pobóshnost ali brumnost.
- III. *Kakó de gré véro v' djanji skasováti.*
  1. *Kdó de v' djanji skashe, de ima véro.*
  2. *Kakó se po snòtranje, in*
  3. *Kakó se po sunanje véra skashe.*
  4. *Opómbe.*
    - a. Od flushabnikov vére in duhóvnihih pastirjev.
    - b. Od prave pobóshnosti ali ándohti.

I.

V' zhém de obstoji véra splòh. Kònez in prid rasodéte vére.

Véra obstoji v' tém, de Bogá sposnamo, in de vemo, kakó ga gré zhaftiti in moliti. Kònez rasodéte vére je zhaft bôshja. Prid, ki ga imajo ljudjé od vere, je njih vézhna in zhalna frézha. Nihzhè ne dvóni (ali zvibla), de pravovérni kristanji po rasodéti véri vézhno frézho doséshejo, in de to dosézhí véra sofébno pomaga; ne rasumé pa vsaki, de nam véra tudi zhasno frézho pernasha. To se móra tedej tukej pokasati. Tolashbe poln nauk od bôshje previdnosti, ktéra svét in vse pergódbé na njem vlada (ali visha) nal storí sadovóljne s' svôjim stanam, kakorshen koli si shè bódi: Bôshje sapóvedi perpómórejo k' zhasni frézhi mnogim zhlovéshkim drushbam splòh po pokórshini, ktéro zhetérta sapóved ne sapoveduje le otrôkam do njih starshév, temúzh tudi podlòshnim do njih gospólk, ktére so postavljene, de zhlovéshki drushbi k' frézhi perpómórejo in de jo ohranijo. Bôshje sapóvedi perpómórejo tudi k' frézhi vsakimu zhlovéku posebej, ker nam várujejo in ohranijo vse tó, kar k' zhasni frézhi gré ali se ji pershtéva. Peta sapóved, postavim, kam shivljènja váruje. Shešta sapóved váruje in ohrani sakónshkim svestôbo eniga

do drugiga; všim pa vedno sdravje in tudi dušne in telésne mozhí, ktére se s' nezhistimi déli rasd énejo in popazhijo. Šédma sapóved váruje nashiga premoshênja; osma nashé zhasi; devéta in deléta sapóved pa krotitè nashé posheljênje, is ktériga takó veliko hudiga isvíra.

II.

Od kóde de se nauki rasodéte vére splòh dobivajo, Kratik sapopadik prave vére.

Nauki bôshjíga rasodênja, ktéríh je vřakimu kristjanu véditi trébá, se dobivajo splòh in nar pèrvizh is katekisma. Té bukve poduzhé:

1. v' tém, kar gré katolřkimu kristjanu vérovati,

2. v' tém, kar mu gré storíti, de bo svelizhan.

Pervimu se pravi véřini nauki. To so taki nauki, ktéríh resnízo móra zhlòvek vérovati, zhe hózhe svelizhan biti.

Drugimu se pravi djanřki nauki, ali sapóvedi sa nashé djanje, ki jih móramo nele vérovati, ampak tudi spolnovati.

1. *Véřini nauki.*

Nar imenitniřhi véřini nauki so řkupej sverřtèni v' apostolřki véří; pa túdi she v' drugíh poglavjih katekisma se veliko véřínih naukov najde, pošébnó v' poglavji od svetih sakramentov. Nar imenitniřhi véřini nauki se dajo pod téle napíse sverřtíti:

a. *Bôshje bitje, bôshje lastnosti.*

Poglavitne dolshnosti ljudi, ktére spolnovati jim naloshi sposnanje bôshjih lastnosti.

En Bóg je; on je sam od sêbe, nar bolj popólnama, in tórej nashe ljubésni in zhasi nar bolj vrédno bitje, on je stvarnik, ohranik in vishar vsih rezhí; je do nas neskônzhno do-brótljiv in do sgrévanih gréshnikov milostiv. Zhlóvek ga móra sposnati, zhes vse ljubiti, in njegoví vólji pokóren biti; pa tudi bati se mu ga je tréba, ker on vsigavéden vsé ve, on neskônzhno svét in pravízhen hudo stúdi in shtrafúje.

b. *Poglavitni rasodéti nauki od tréh bôshjih pershón.*

Bôshje rasodênje nas uzhí, de so tri bôshje pershóne ene nature in eniga bitstva: Ozhe, Šin, in svéti Duh; nas uzhí, de je Bóg Ozhe vse stvaril; de se je druga bôshja pershóna vzhlovézhila, sa nashe gréhe sadoštíti, nas po svôjim terpljénji in smérti s' nebéshkim Ozhétam spraviti, nas od vézhniga pogublénja re-shíti, nas zhédnost ali krepóšt uzhíti, in nam dati isglédov v' posnemanje; — de nas Bóg svéti Duh per svétim kèrstu, in per prejémanji drugih svétih sakramentov posvezhúje ali pa posvezhênje v' nas pomnóshi ali pogméra.

c. *Perpomózhki od Kristusa k' nashimu svelizhanju postavljeni.*

Vzhlovézheni Šin bôshji Jésuf Kristus je spolnovanje bôshjih sapóved, molitev in svéte

sakramente kakor posébné perpomózhke h' našimu svelizhanju sapovédal; — on sam naš je moliti in tudi keršhansko pravizo s' tém uzhil, de naš opominja hudiga se varovati, in naš spodbudúje k' dóbrimu ali k' zhédnosti. Postavil je tudi zérkev, vídin sbòr svôjih vérnih, ktére udje mórajo biti vsi, ktéri hózhejo svelizhanje dosézhi; poslal je svétiga Duhá, ktéri vso resnizo uzhí; je obljubil per svôjih óstati do kónza svetá. Zérkev je šteber in térdna podslómba resnize; nji gré prepire v' vérinih in djanskih naukih presóditi; Jésuf Kristuf je njéna nevidna, Rimski papesh pa njéna vidna glava.

d. Od stanú zhlovékoviga.

Pèrva zhlovéka sta bila sizer od Bogá pravizhna in po njegoví podóbi stvarjena; pa s' radovólnim prelomljénjem bôshje sapóvedí sta se spazhíla. Od dóbriga sta odstopíla in se k' húdimu nagníla, njuni gréh je stóril, de smo sgubili posvezhujózho gnado, in de smo k' húdimu nagnjeni. Tórej smo kakor otrózi jése (bôshje) navét rojení, otrózi in prijatli bôshji, in tudi udje Kristusové zérkve postánemo she le po sakramentu svétiga kèrsta: Per svétim kèrstu smo umíti in ozhisheni od poerbaniga gréha, in per sakramentu svéte pokóre od sadolshénja tistih gréhov, ki smo jih po kèrstu storili. Dolshni smo pa vènder zhasne shtrafenge sa gréhe térpéti.

Shtrafenge poerbaniga ali isvirniga gréha so mnóge teshave in slabósti na dúshi in

na télésu, posébnó pa smért. Šmért je lozhitév dulhe od teléla. Dufha zhlovékova je zhíft duh, bitje, ki v' naf mílli in dózhe. Neumerjózha je, vselej in vézhno bo shivéla. Po tém, kakor je zhlôvek ali dôbro ali hudo stóril, bo po smérti ali obdarována ali pa shtrafana. Télésa mértvih ljudi bódo kônez svetà vstale, sléherno se bo spét s' svôjo dufho sdrushilo. Tedèj bódo ljudjé vsi skupej od Jésusa Kristusa sójeni, in po tém bódo tudi telésa deléshne ali vezhniga plazhíla v' nebésih ali pa vézhne shtraferge v' pèklu.

2. *Djanski nauki.*

Keršhanski djanski nauki naf uzhé svôje djanja takó ravnati, de so Bogú prijétne.

a. *Od dolshnósti.*

Dolshnósti so djanja, hi smo jih storiti dolshní. Šplóhno poduzhénje v' nafhíh dolshnóstih je sapópádeno v' desétih bôshjih sapóvedih. Nektére posébné dolshnósti se tudi najdejo v' poglavjih od keršhanskiga upanja in od svétih sakramentov, posébnó pa v' poglavji od keršhanke pravize, in se v' tih délih katekisma raskladajo. Dolshnósti se po tudi lahko tako rasdelé. Rêzhe se, de so mnóge dolshnósti in tzer do Bogá, do sámiga sébe in do blishnjiga. Té so sa vsakiga, níkómur bi ne íméle nesnane biti.

b. *Poglavitna régelza keršhanshiga djan-shiga nauka.*

Pogavitna régelza keršhanskiga djanskiga nauka je: Štóri is ljubésni do Boga vse, kar je po njegovih popólnamostih, in po dolshnóstit nanje utérjenih, in kar je po njegoví rasodéti vólji; — štóri, kar nauk Jesula Kristula veléva, kar je k' tvójimu lastnimu, tóde pravimu pridu, in k' srézhi tvójiga blishnjiga. Opústi, kar je temu naspróti. Ljubi blishnjiga, kakor samiga sebe; — bódi brumen, pobóshen.

c. *Kaj de je zhédnost ali krepóst.*

Keršhansko zhédnost ali krepóst, (in le od té se govori v' poduzhênji v' véri) popishe nash katekisem tako: Keršhanska zhédnost splóh, je dar, ktériga Bóg s' posvezhujózho gnado v' dušho vlije, de zhlovékovo vóljo k' takim délam smóshno in nágnjeno štóri, ktére so po postavi Jesula Kristula, in vézhniga shivljênja vrédne.

Práv sa práv in splóh govoriti je le ena zhédnost. Ta je kèrpka in mózhna vólja, délati vselej in bres vsiga isjémka po bôshjih sapóvedih, po postavi Jesula Kristula in njegové zérkve, in pa pó vésti. Is té poglavitne zhédnosti isvirajo vse posébné zhédnosti, ktére se po njih rasnih nagibih ali bôshje ali pa djanske imenújejo, in dobivajo tudi po mnóгих rezhéh mnóge iména.

d. *Kaj de je brumnošt in pobóshnost.*

Ljudjé, ktéri sávolj Bogá lepó shivé, se imenujejo brumni ali pobóshni. Pobóshnost

ni svojoglavno, zhudno in neróčno shivljênje temúzh je stanovitno persadevanje tó storiti, kar je Bogú dopadljivo; pobóshnost se tórej tudi skasuje, zhe se savolj Bogà take zhédnosti spolnujejo, ktére so k' dóbrimu in k' lrézhi zhlovéshke drushbe. Vshivanje posémljiskih rezhi ni poboshnosti naspróti; prepové le jih nápek obrazhati in nuzati.

III.

Kakó de naj se véra skasúje.

Shé sgôrej je bilo rezhêno, de véra obstojí sploh v' tém, de sposnamo Bogá in vémo, kakó ga gré zhaštiti in molíti.

1. *Kdo de v' djanji skasúje, de ima véro.*

Tisti zhlôvek pokashe v' djanji, de ima véro, ktéri spolhtujé in zhaští Bogá in bôshje rezhi, ktéri ima per všim svôjim djanji in nehanji Bogá préd ozhmí, ktéri je perpravljén in si persadéva se vlelej po bôshji vólji ravnati, ktéri Bogá takó móli in zhaští, kakor Bóg hózhe móljen in zhesshèn biti. Is téga se vidi, de se móra véra po snótranje in po sunanje skasovati.

2. *Kakó de se véra po snotranje skasuje.*

Po snotranje véro skasújemo, zhe têrdno vérjemo, de je bôshje rasodênje resnizhno, zhe se sklêpam zérkve pokóрно podvêrshemo, — v' Bogá saúpamo, se nanj sanesêmo — in ga ljubimo; — zhe svôje serzé k' Bogú povsdigujemo, in ga njegóve gnade prófimo, in tudi s' njó svestó délamó; zhe smo perprávljeni mu flushíti; — zhe têrdno sklénemo njegóvo presvéto vóljo saljubo iméti in jo svestó spolnovati.

3. *Kakó de se po sunanje véra skasuje.*

Po sunanje véro skashemo, zhe v' relnízi dopólnimo bôshje povélja in zerkvéne sapóvedi, — zhe ozhitno mólimo in hódimo k' bôshji flushbi, ktére nar imenitníshi dél per pravovérnih kristjanih je daritev altarja, in vrédno prejémanje svétih sakramentov, poséбно svétiga réshnjiga teléfa. Tudi bôshjo besédo móramo poslušhati in brati svéte bukve, de svóje snanje v' véri rashirimo in se k' dóbrimu obudújemo, in de ne posábimo téga, kar smo se naúzhili.

4. *Opómb e.*

a. *Od flushabnikov vére in od duhóvnik pastirjev.*

Slushabuike vére in slasti duhóvne pastirje móra kristjan v' zhafti iméti, kér delé svéte sakramente, kér sa naš Bogá profíjo, kér naš uzhé nar imenitníshi, in nar potrebníshi relníze. Zerkvéne shége in opravíla, in od zérkve potèrjeno bôshjo flushbo móra v' zhafti iméti in je ne sanizhevati. Bôshje flushbe naj pa ne stavi v' svojevóljne, she mánj pa v' take rezhí, ktére so ljubésni do blishnjiga naspróti, ali naš pa od spolnovanja naših dolshnóft odvrazhujejo.

b. *Od prave pobóshnosti ali ándohti.*

Prava pobóshnost ali ándoht, s' kákorshno se mórajo déla vére spolnovati, in s' kákorshno se mórajo slasti naše molitve opravljati, so poséбно v' Bógu sbrane mílli bres radovóljniga rastrésenja, in pa sklenitev našhiga sérza in naših mísel s' njim.

Drugi del

Veliki katekism okrajfhan,

s' svétopifemskimi isréki.

S a p o p a d i k

okrajshaniga velikiga katekisma.

Vvód.

I. Poglavje. Od vére.

I. *Rasdélik.* Kaj de je katólska véra.

II. *Rasdélik.* Od 12 zhlénov vére.

II. Poglavje. Od upanja.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kerst. upanje.

II. *Rasdélik.* Od molitve.

III. Poglavje. Od ljubésni.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kersthan. ljubésen.

II. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapóved splòh.

III. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapov. posébej.

IV. *Rasdélik.* Od zerkvénih sapóved splòh.

V. *Rasdélik.* Od zerkvén. sapov. posébej.

IV. Poglavje. Od svétih sakramentov.

I. *Rasdélik.* Od. sf. sakram. splòh.

II. *Rasdélik.* Od. sf. sakram. posébej.

V. Poglavje. Od kerstanske pravize.

Pervi dél. kerstanske pravize:

Várovaj se hudiga.

Drugi dél kerstanske pravize:

Štóri dóbro.

Perstavik. Od 4 poslédnjih rezhí.

V v ó d.

---

*Katekise*m se imenuje poduzhênje v' keršhan-
skim katolškim nauka; katekise

---

m se splòh tudí
pravi bukvam, ktére imajo tó poduzhênje v' sèbi.

Keršhanšhki katolšhki nauk se rasklada
v' tém katekismu v' petih poglavjih in v' per-
stavku.

Petère poglavja so:

1. Véra.

2. Upanje.

3. Ljubésen.

4. Švétí sakramenti.

5. Keršhanška praviza.

Perstavik je od shtirih poslédnjih rezhí.

I. P o g l a v j e.

Od vére.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je katólfhka véra.

Kerfshansko katólfho vérovati lé pravi vse verjéti, kar je Bóg rasodél in nam zérkev vérovati sapovedúje, bodi si (v' svétim písmu) sapifano ali nè.

K' svelizhanju ní sadôfti, de katólfhki kristjan le v' sérzu véruje, kar je Bóg rasodél, te mùzh móra tudi:

1. Svôjo véro s' déli kasati *a*).

2. Kar v' sérzu véruje, zhe je tréba, s' uftmi ozhitno sposnati in prizhati *b*).

---

a) Kaj pomaga, bratje môji, zhe kdo pravi, de ima véro, dél pa nima; ga bo li véra môgla svelizhati? Jak. 2. 41. — Kakor je teló bres dushe mèrtvo, takó je tudi véra bres dél mèrtva. Jak. 2. 26.

b) Rim. 10. 10.

Vérovati le móra, kar je Bog rasôdel kër je Bog vézhna relníza c) in neskônzhna modróft, ktéra ne móre ne goljfati ne goljfána biti.

Véra je potrebna vsákimu zhlovéku, ktéri hózhe svelizhan biti, sakáj *brés vere ni mogózhe Bogú dopasti* d).

Vsak zhlóvek, kadar pride k' pameti, móra, de bo svelizhan, véditi in vérovati:

1. *De je en Bog.*

2. *De je Bog pravizhen sodnik, ktéri dóbro plazhúje, in hudo shtrafúje* e).

3. *De so tri bôshje pershóne, eniga bitja in ene nature: Ozhe, Šin in svéti Duh* f).

4. *De je druga bôshja pershóna, Bog Šin, zhlóvek postál, naf s' svójo smértjo na krishu odreshiti in vézhno svelizhati* g).

c) Pfal. 118, 170.

d) Hebr. 11, 6.

e) Kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je in de je tiftim, ki ga ílhejo, plazhevávez. Hebr. 11, 6.

f) Trije so, ktéri prizhújejo v' nebesih: Ozhe, Beséda in svéti Duh; in ti trije so eno. 1. Jan. 5, 7.

g) Tórej je (Kristuf) frédnik noviga testamta, de po njegoví smérti v' odreshênje tiftih pregréh, ki so bile pod poprêjshnjim testamtam, tifti,

Vèrh téh poglavitnih resníz keršhanke katolhke véremóra she vsak katolhki kristjan véditi in vérovati:

1. *De je zhlovéshka dušha neumer józha h).*
2. *De je gnada bôshja k' svelizhanju potrebná i) in de bres gnade bôshje zhlóvek nízha sa vézhno shivljénje saflushénja vrédnigane móre storiti k).*

Vsakimu katolhkimu kristjanu je snati sapóvédano:

1. Apostolško véro.
2. Gospódovo molitev (Ozhe nash).
3. Desét bôshjih in pét zerkvénih sapóved.
4. Sédem svétih sakramentov.
5. Keršhansko pravízo.

Kar katolhki kristjan vérovati móra, je sofébnó sapopadeno v' apostolški véri, ktéra se také glafi:

Vérujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvarnika nebéš in sémlje. In v' Jésusa Kristusa. Šinu njegóviga ediniga Go-

ki so poklizani, prejmejo oblubo vézhne érbshine. Hebr. 9, 15.

h) Ne bójte se jih, kteri teló umóre, dušhe pa ne morejo umoriti; temúzh bójte se veliko bolj tišiga, kteri samóre dušho in teló pogubiti v' pekel. Mat. 10, 28. Prah pride spét v' semljo, is ktére je bil vsét, duh se pa poverne k' Bógu, kteri ga je dal. Prid. 12, 7.

i) Bres mene ne mórete nízha storiti. Jan. 15, 5.

k) Ne be di samôgli kaj mišliti is sebe, kakor is sebe, temúzh našha smóshnost je is Bogá. 2 Kor. 3, 5.

spóda nashiga. Ktéri je spózhét od svétiga Duka, rójen is Marije Devize. Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn. Dóli je shèl pred pèkel tréjji dan od mèrtvih vstal. Góri je shèl v' nebésa, sédi na desnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga. Od ondód bo prishel sódit shive in mèrtve. — Vèrujem v' svétiga Duhá; svéto katolshko zérkev; gmajno svetnikov: odpushènje gréhov, vstajénje mesá; in vézhno shivljenje. Amen.

Apostolska véra ima dvanajst délov ali zhlénov.

II. R a s d é l i k.

Od dvanajstérih zhlénov vére.

§. I. *Od pèrviga zhlèna vére.*

Pèrvi zhlén vére se takó glasi:

Vèrujem v' Bogá Ozhéta vsigamogózhniga, stvárnika nebés in sémlje.

a. *Od Bogá.*

Le en Bog je *l)*, ktére je sam od sébe nar bolj popólnama bitje *m)*.

1) Poslufhaj Israel! Gospód nash Bog je edini Gospód. 5. Mojs. 6, 4. — Jest sim Gospód in szer ni nobèniga drugiga; sunaj mène ni nobèniga Bogá. Jes, 45, 5. Le eniga Bogá imamo, Ozhéta, od ktèriga so vse rezhí, in tudi mi smo njegóvi; in eniga Gospóda Jézufa Kristusa, po ktèrim so vse rezhí in tudi mi po njem. 1 Kor. 8, 7.

m) Is njega, po njem in v' njem so vse rezhí, nje-

Téhle *lastnosť bôshjih* je sošebno tréba véditi:

1. *Bóg je vezhen*; je vselej bil, je, in bo vselej.
2. *Bóg je sgól duh*; bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar bôljšhi vóljo, telésà pa ne.
3. *Bóg je vsigavéden*; vé vse, sídánje, pretêklo in prihódno, vé tudi nalhe nar skrivnéjšhi misli in sheljé; tórej mu nízh ne móramo perkriti.
4. *Bóg je neskônzhno môder*; storí vse is nar bôljšhiga kônza, in isvóli vselej nar perpravnišhi perpomózhke svoj kônez dolézhhi.
5. *Bóg je vsigamogózhen*; je stvaril nebó in sêmljo in vse, kar je; njêmu ni nízh nemogózhne storiti.
6. *Bóg je vsigaprizhujózh*; je povfód, v' nebésih in na sêmlji.
7. *Bóg je neskônzhno svét*; hózhe in ljubi vle dóbro, in sovrashi vse hudo.
8. *Bóg je neskônzhno resnizhén in svést*; vse, kar rêzhe, je réš; in kar obljudi ali shuga, vse spólni.
9. *Bóg je nespremenljiv*; je vékomaj ravno tísti.

mu bódi zhašt vékomaj, Amen. Rim. 11, 36.
 — Gospód! tébi ni nihzhé enák; vèlik si in tvôje imé je velíko in mogozhno. Jerem. 10, 6.

10. *Bóg je neskónzhno dobrótljiv; skerbi po ozhétovo sa vse svôje stvarì, vse dóbro imamo od njega.*

11. *Bóg je neskónzhno usmiljen; nam odpústi nashe gréhe, ako se resnízhno poboljšhamo.*

12. *Bóg je neskónzhno pravizhen; poplázha vse dóbro, in poshtrafa vse húdo na tanko, kakor si kdo saflushi.*

Tri bôshje perfhóne so n).

Pèrvi bôshji perfhóni se pravi *Ózhè*, drúgi *Şin*, tretji *svéti Duh*.

Bóg Ozhe je sam od sébe od vékomaj; Bóg Şin je od Ozhéta rôjen od vékomaj, *svéti Duh* se ishaja is Ozhéta in Şina od vékomaj.

n) To je, tri perfhóne so, ki se raslòzhijo ena od druge po lastnih iménih in po posébnih délih. Lastne iména tréh bôshjih perfhón se berejo; **Mat. 28, 19.** Kerstite jih v' iménu Ozhéta, Sina in f. Duhá. — **1. Jan. 5, 7.** Trijé se, ki prizhujejo v' nebésih: Ozhe, Sin in f. Duh. — Posébne déla tréh bôshjih perfhón se berejo. **Mat. 3, 16, 17.** — Ko je bil pa Jésuf kersthen, je sdajzi shèl is vòde, in lej nebéfa so se mu odperle in je vidil Duha bôshjiga, kakor golóba dòli iti in nadaj priti; in lej glaf se je slifhal s' nebéf rekózh: Ta je moj ljubi sin, nad ktérim inam dopadajênje. — **1. Pet. 1, 2.** Ktéri so bili po previdnosti Bogá Ozhéta isvóljeni, prejéti posvezhênje f. Duhá, biti pokórni in pokropljèni s' kervjó Jésufa Kristufa. — **2 Kor. 13, 13.** Gnada nashiga Gospóda Jésufa Kristufa, ljubésen Bôshja, in deléshnost svétiga Duhâ bódi s' vami všimi.

Ozhétu se perlastúje stvarjênje; Šinu odreshênje; svétimu Dubu polvezhovanje.

Tém bôshjim pershónam skupej se pravi *presvéta Trojiza*.

Katólshki kristjan sposná presvéto Trojizo s' snamnjem *svétiga krisha*, kér vsako téh trêh pershón imenúje, kadar krish déla. Sraven téga pa katólshki kristjan tudi sposná s' snamnjem svétiga krisha, de je Jésum Kristuf na krishu uméril in naf s' svôjo smértjo odréshil.

Krish se déla s' desnízo, s' ktéro se sasnà-movajo zhêlo, ufta in pérsti, rekózh: *V' iménu Bogá Ozhéta †, in Šina †, in svétiga Duhá †. Amen.*

b. O d stvarjênja.

†Bóg je stvaril nebó in sémljo, in vse kar jè o).

Beséda *stvariti* poméni is nízh kaj storiti.

Nar imenitnišhi stvarí bôshje so *angeli* in *zhlóvek*.

Angeli so sgól duhóvi p), ktéri imajo um in vóljo, pa ne teléf.

o) V' sazhétku je Bóg stvaril nebó in sémljo, 1. Mojs. 1, 1. — S' besédo Gospódovo so nebéfa vtérjene, in vsa njih truma s' sapo njegovih uft. Pfal. 32, 6.

p) Svôje angele storish enake vetróvam, in svôje flushabnike enaka plamênu. Pf. 103, 4.

Bóg je angele stvaril, de bí ga zhaštíli, ljubíli, molíli, mu slushíli *q)* in ljudi varovali *r)*. V' svôji gnadi in s' velikimi popólna-moštmi jih je stvaril.

Velíko angelov je gnado bôshjo po gréhu napuha sgúbilo *s)*. Té napûhnjene angele, ki se jim hudizhi praví, je Bóg vékomaj savérgel in v' pékel páhnil *t)*.

Zhlôvek je sa angeli nar imenitnišhi stvar bôshja. Zhlôvek je is telésa in neumerjózhe dushe *u)*, ktéra je po bôshji podóbi *v)* stvarjena.

Bóg je zhlovéka stvaril, de bi ga sposnal

q) Hvalite Gospóda vi vsi njegoví angeli, ki ste mogózhni in môzhni spolnovati njegovó povêlje, poslušhati njegov glaf, in biti pokórní njegovim sapóvedam. Pf. 102, 20.

r) Svôjim angelam je sapóvedal savolj têbe, de te varvajo na vsih tvôjih potih. Pfal. 9C, 11. — Angel Gospódog bo obdál tiste, ki se ga bojé, in jih bo réshil. Pf. 33, 8.

s) Lej tudi njegoví flushabniki niso bili stanovitni; sakaj tudi nad svôjimi angeli je hudobijo nashel. Job. 4, 18.

t) Tudi angelam, ktéri se greshili, ni sanéfel, ampak s' peklénskimi vervmi jih je v' pékel potégnil, v' térplénje isdal, de se k' sôdbi perhranijo. 2. Pet. 2, 4.

u) Gospód-Bóg je isobrasil zhlovéka is ila sêmlje, in je vdihnil v' njegov obras oshivljajózho sapo; in zhlôvek je bil shiva stvar. 1. Mojs. 2, 7. — Glej Mat. 10, 28. sgôrej.

v) Bóg je stvaril zhlovéka po svôji pvdóbi; po bôshji podóbi ga je stvaril. 2. Mojs. 1, 27.

w), zhaštil x), ljubil y), ga mólil, mu flushil, mu pokóren in vézhno svelizhan bil z).

Shé pervi zhlôvek Adam s' Evo svôjo shenó je bil Bogu nepokóren. *

Pèrvi zhlôvek je jédel v' raji (v' paradishu) sađ drevéfa, ki mu ga je bil Bóg prepovédal, in je v' tém grešíl a). Ta gréh ni samó pèrvimu zhlovéku lhkódoval, temúzh tudi nam, ki smo njegoviga rodù; zhašnò b), in vézhno smèrt, pa tudi she veliko drugiga hudiga nam je pernèfel.

Zhlôvek ni bil, kakor napúhnjeni angeli, vékomaj od Bogé savèrshen.

V' odrešhénje zhlovéka savolj gréha savèrsheniga je Bóg obljubil poslati *odrešhenika*, ki se mu tudi Mešija pravi c).

w) To pak je vézhno shivljènje, de sposnajo tèbe samiga praviga Bogá, in Jésufa Kristufa, ktériga si poslál. Jan. 17, 3.

x) Jcšt sim, ktéri sim vsakiga, ki klizhé v' môje imé, sèbi v' zhašt stvaril. Jes. 43, 7.

y) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsíga svôjiga sèrza is vse svôje dushe in is vse svôje mozhi. Mat. 22, 37.

z) Bog hózhe, de bi bili vsi ljudjé svelizhani, in prišli k' sposnanju rešitve. 1. Tim. 2. 4.

a) 1. Mojs. 3, 6.

b) Po enim zhlovéku je prišel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in je takó v' vse ljudi smèrt prišla po njem, v' ktérim so vsi grešili. Rim. 5, 12.

c) Sovrashtvo bom postavil med tebôj in med shèno, med tvôjim sarodam in njénim sarodam; ôna ti bo sèrta glavo in ti jo bóšh v' péto salesovala.

1 Mojs. 3, 15.

§. 2. *Od drugiga zhléna vére.*

Drugi zhlén vére se tako glasi:

In v' Jésusa Kristusa, Šinü njegóviga ediniga, Gospóda nashiga.

Jésuf Kristuf je:

1. *Edinorojéni Šin Bogá Ozhéta d).*
2. *Bog in zhlóvek skupej e).*
3. *Nash Gospód f), postavodáj in uzhenik g).*

Jésuf je tóliko, kakor *svelizhar*. Svelizhar se mu pravi, kér nam je po njem svelizhanje dofhlo, kér naf je réhnil od sadolshénja in shtrafenge gréha, od vézhne sméрти h). — Pravi

d) Takó je Bóg svét ljubil, de je svôjiga edinorojéniga Šina dal. Jan. 3. 16.

e) Déte nám je rojéno, ki se mu bo rêklo: Prezhudni, Svetovavez, Bog. Jes. 9, 6. En Bog je in en frédnik med Bógam in med ljudmi, zhlóvek Kristuf Jésuf. 1. Tim. 2, 5.

f) Dana mi je vša oblást v' nebésih in na sêmlji. Mat. 28, 18. — Vi me klizhete uzhenik in Gospód, in prav právite; to sim tudi. Jan. 13, 13.

g) Duh Gospódov je nad menój, sa to me je on pomasal in me poslal evangéli osnanit ubógim. Luk. 4, 18. Jes. 61, 1. — Perkasala se je milost Bogá, Svelizharja nashiga všim ljudem, ktéra naf uzhi, de se odpovéjmo hudobii in posvétnim sheljem, in trésno, prijétno in bogabojézhe shivimo na tém svétu, zhakajózhi svelizhanskiga upanja in zhaftitljiviga prihóda velikiga Bogá in Svelizharja nashiga Jésusa Kristusa. Tit. 2, 11—13.

h) Rodila bo pa Šina, in imé Jesuf mu daj, réhnil bo namrezh svôje ljudstvo od njih gréhov. Mat. 1, 21.

se mu tudi *Kristuf*, kar je tóliko, kakor *masiljeni*, (kralj) *i*).

Jésuf Kristuf se imenúje *edinorojèni Sin bôshji*, kér je edini, ktéri je od svôjiga nebêshkiga Ozhéta rôjen od vékomaj. *Je Bog in zhlôvek skupej*, kér je Bog od vékomaj, in kér se je vzhlovézhil (zhlôvek postál) v' zhasu *k*). Kar Bog je svôjimu nebêshkimu Ozhétu v' všim enák *l*); kar zhlôvek mu pa ni enák, temúzh je manjši *m*). Imenúje se nash *Gospód*, kér je *Bóg* in nash odresheník.

Sin bôshji se je vzhlovézhil naf s' svôjo smértjo na krishu odreshíti *n*), in naf vézhno svelizhati.

§. 3. *O d trétjiga zhléna vere.*

Trétji zhlén vére se takó glasi:

Ktéri je spozhèt od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devize.

Jésuf ima kar *Bóg* nebêshkiga Ozhéta *o*).

i) Kákó de je Bog Jésufa Nazareshkiga pomasal s' svétim Duham in s' mozhjó. Djanj. apóst. 10, 38.

k) Bog je poslal svôjiga Sina, rojêniga od shène in postavi podversheniga, de bi jih réshil, ktéri so bili pod postavo. Gal. 4, 4. 5.

l) Jest in Ozhe sva eno. Jan. 10, 30. — De vsi zhašté Sinú, kakor zhašté Ozhéta. Jan. 5. 23.

m) Ozhe je vézhi, kakor jest. Jan. 14, 28.

n) Kér so tedej otrôzi deléshni (ravno tistiga) mesá in kervi, se je tudi òn njih deléshniga stóril; de bi škós smért potèrl téga, ktéri je oblast zhes smért imel, to je hudizha; in de bi jih réshil, ktéri so smèrtnimu strahu vse svôje dni kakor fushni podversheni bili. Heb. 2, 14. 15.

o) Gospód mi je rékel: Ti si moj sin, danf sim te rodil, Pfal. 2, 7.

kar zhlôvek pa nima nobêniga Ozhéta *p*). *S. Joshef* je bil le *rednik* Jêsufa Kristufa *q*).

Jêsuf kar **Bog** ni imel matere, kar zhlôvek je imel mater presvéto Devizo Marijo *r*).

Marija se imenúje *mati bôshja*, kër je rodila Jêsufa Kristuta, ktéri je **Bog** in zhlôvek fkupej. *Od svétiga Duhá* ga je spozhéla *s*), in v' *Bettlehemu* v' shtáli rodila *t*).

X Rojstvo Jêsufa Kristufa je bilo osnanjeno,

1. Po angelu pastirjem *u*).
2. Po svédsi módrim v' jutrovi deshéli.
3. Po módrih Heródeshu in pismoukam *v*).
4. Po *Šimeónu* in *Ani* v' têmpeljnu ljudstvu *w*).

Ko je bilo rojstvo Jêsufa Kristufa osnanjeno :

1. Šo pastirji naglo prishli glédát, kar jim je bilo od angela osnanjeno *x*).

p) Devíza bo spozhéla in sinu rodila, in se bo imenovalo njegóvo imé Emanuel (**Bog s' nami**). *Jes. 7, 14.*

q) Jêsuf je bil okóli trideset lét star, ko je sazhél (uzhití) in so menili, de je Jóshefov sin. *Luk. 3, 23.* — Marija je rëkla angelu: Kakó se bo to sgodilo, kër moshá ne sposnám? In angel je odgovóril in djal: Svéti Duh bo prishel v' té, in mózh Narvishigá té bo obfénzhila: sa téga vóljo bo Švéto, ktéro bo is tèbo rojêno, Sin bôshji imenovano, *Luk. 1, 34. 35.*

r) Od kód to mêní, de pride k' mêní mati môjiga Gospóda? *Luk. 1, 43.*

s) Kar je v' nji spozhéto, je od f. Duhá *Mat. 1, 20.*

t) *Luk. 2, 4—7.*

u) *Luk. 2, 9.* — *v*) *Mat. 2, 2—5.*

w) *Luk. 2, 26—38.* *x*) *Luk. 2, 14—16.*

2 Kristuf je bil ósmi dan obréсан po sa-
póvedi postave, in Jésuf imenován *y*).

3. Módri is jutrove deshêle so ga molili,
in mu slatá, kadíla in mire v' dar pernêšli *z*).

4. Heródeshovi grosovitosti se odtegníti je
v' Egipt vbéshal *a*).

5. Od tód je bil po Herodeshovi smértili
v' Nazaret nasaj perpelján in v' tèm mèstu isrején.

Slasti poséбно, kar vémo od Jésulove mla-
došti, je:

1. Ko je bil Jésuf dvanajst lét star, je pri-
shel v' Jerusalem k' prasniku s' svôjimu stárlhi.

2. Je v' Jerusalemu ostál; zhes tri dni so
ga stárlhi nashli v' tempeljnu sedéti med pis-
moúki, jih poslúshati in isprashevati, takó de
so se vsi nad njegóvim umam in nad njegóvimi
odgovori zhudili.

3. Špet se je v' Nazaret vérnil, in je óndi
ostál.

4. Je bil svôjim stárlhem pokóren.

5. Je ráfel v' starosti, modrosti in prijét-
nosti per Bógu in pèr ljudéh *b*).

Kar sosébniga od Jésusa vémo, préden je
sazhél uzhiti, je to :

1. Janes kerstník je prizhal, de je Jésuf
jagnje bôshje, ktéro gréhe svetá odjemplje *c*).

2. Jésuf se je dál od Janesa kerstíti v' réki
Jordanu.

3. Švétí Duh je prishel nanj v' podóbi
golóba.

y) Luk. 2, 21.

z) Mat. 2, 11. — *a*) Mat. 2, 13.

b) Luk. 2, 42—52. *c*) S. Jan. 1, 36.

4. Bóg Ózhe je oglašil s' besédami: Ta je moj ljubi sin, kí imam dopadajênje nad njim *d*).

5. Jesúf je bil od Duhá v' pušhavo pelján in ko se je štirideset dní in nozhí pôstil; je bil od hudizha skušhan, in po tém so mu angeli štrégli *e*).

Jesúf je sazhél uzheti v' tridesétim létu svôje stárosti *f*).

Kar sošébniga od Jésufa vémo, ko je sazhél uzheti, je to:

1. Jésuf je po svôji domazhi deshéli hôdil od kraja od kraja *g*).

2. Si je uzhénzov ali jagrov sbral, in smed njih isvôlil dvanajst apósteljnov *h*).

3. Je pridigval in osnanováł postavo miłosti, je rasodéval relnize, ki nam jih gré vérovati, in je uzhil zhédnosti, ki nam jih gré v' djanjí dopolniti.

4. Je svaril nejevéro in pregréhe, je rasdéval pomóte Judov, písmoukov in farisêjev.

5. Je poterdevál svoj uk s' besédami švétiga písmá, s' zhudeshi in lastnimi isglédi.

6. Je prihódne rezhi prerokováł.

7. Je povfód dobróte škasováł *i*).

Veliko jih je vérovalo v' Jésufa. Vélíki duhóvni pa, písmouki in farisêji so ga sovrašhili savolj njegóviga uka, in so ga ífkali umoríti.

d) Mat. 3, 13, — 17. e) 4, 1—11.

f) Luk. 3, 23. — g) Jan. 3, 22.

h) Luk. 6, 13.

i) Apost. djan. 10, 38. — k) Mòja dušha je sháloftna do smérta, Mat. 26, 28.

§. 4. *Od zhetértiga zhléna vére.*

Zhetèrti zhlén vére le takó glafi:

Tèrpel pod Ponzjam Pilatusham, krishan bil. umèrl in v' gròb poloshèn.

Jesuf je samógel kakor zhlôvek ne pa kakor Bog terpéti. Refnizhno je tèrpel na dushi in na teléfu.

Na svôji dushi je tèrpel veliko britkólt in sháloft *k)*, in na svôjim teléfu veliko rév in tesháv, veliko tepênja in ran; gajshlan je bil in s' tèrnjem krónan *l)*.

Tèrpel je veliko sanizhovanja, saframovanja, preklinovanja in drugih krivíz *m)*.

Jésuf Kristuf je bil krishan na gôri kalvarii blis mésta Jerualema, in je na krishu umèrl *n)*

§. 5. *Od pétiga zhléna vére.*

Péti zhlén vére se takó glafi:

Dóli je shèl préd pèkel trètji dan od mèrtvih vstal.

Le dusha Jasusova je shla pred pèkel *o)*.

Beséda *pèkel* poméni tiste skrite kraje, v' ktèrih so dushe mèrtvih, ktére nebeshkiga svelizhanja niso doségle.

Vèzh takih skritih krajev je, ki se jim pèkel pravi; tako se imenuje.

l) m) n) Glej: Mat. 26 in 27 pogl.

o) Od dushe Jésusa Kristusa prizhúje. Pfal. 15. 10. Mòje dushe ne bofh puštil v' pèklu. Apost. djan. 2, 31. Takó je previdil in govóril od vstajénja Kristusoviga, kér ni bil pušhén v' pèklu, in n'egóvo mesó ni vídilo trohljivosti.

1. In ízer navadno kráj, *kjér so pogubljeni vézhno martrani* p).

2. Kráj, kjér dushe *zhasne shtrafenge* terpé sa gréhe, sa ktére se niso v' shivljénji sadósti pokorile q): tému kraju se pravi *vize*.

3. Poslédnjizh kráj, v' kterim so bili hranjene dushe bogabojézhih, ktéri so umérli, in so óndi v' svelizhanfshkim upánji svójjiga odrešhénja mirno in bres bolezhín zhakali, dokler ni bilo Jésufa k' njim; tému kraju se pravi *predpekel* r).

Jésuf je trétji dan, in to is lastne mozhí s) neumerjózh in zhasitljiv, kakor premagavez smèrti in hudízha od mertvih vstal t).

Jésuf Kristuf je od mèrtvih vstal:

1. De je svéto písmo u), in svóje lastno prerokovanje ípósnil v).

p) Umèrl je bogatin in je bil pokopán v' pèklu. Luk. 16. 22.

q) Zérkev móli per mashi sa mèrtve: Gospod Jésu Kriste, kralj velizhastva, réfhi od shtrafenge pèkla dushe vših svójih mertvih vérnih.

r) Tako je previdil in govóril od vstajénja Kristufoviga, ker ni bil pušhèn v' pèklu, in njegóvo mesó ni vidilo trohljivošti. Ap. dj. 2, 31.

s) Sa téga vóljo me Ozhe ljubi, kér jest svóje shivljénje dam, de ga spèt vsamem. Nihzhè mi ga ne svame, ampak jest ga sam odsèbe dam, in ga imam oblast dati, in ga imam oblast spèt vséti. Jan. 10, 17, 18.

t) Hebr. 2, 14. — Ose. 13, 64. — Math. 18, 6.

u) Mòje dushe ne bofh puštil v' pèklu, in tudi ne bofh perpuštil, de bi tvoj svetnik trohljivošt vidil. Píal. 15. 10.

v) Jésuf jim je rékel: Poderite ta tèmpej, in

2. De je svétu neovershljivo skasal, de je njegov uk relnizhen, in de je ref od Bogá poslán bil w).

3. De je nalhe upanje potèrdil, in nam prihódno vstajenje sagotóvil x).

§. 6. *Od shéstiga zhléná vére.*

Shésti zhlén vére se takó glasi:

Góri je shel v' nebésa, sedi na desnizi Bogá Ozhéta vsigamogózhniga.

Jésuf je *shtirdeseti* dan po svôjim vstajenji y), vprizho svôjih uzhenzov z) *na óljski góri* is lastne mozhí v' nebésa shel. *V' nebésih sedi na desnizi Bogá, svôjiga vsigamogózhniga Ozheta a).*

Jésuf sedi na delnizi bôshji je tóliko kakor: *Jésuf je v' védnim poséstvu nar vishi oblasti in nar vishiga velizhastva zhes vse v' nebésih in na sêmlji b).*

v' tréh dnéh ga bom postavil. On je pa govóril od tèmpeljna svôjiga teléfa. Jan. 2, 19, 21.

w) Ako pa Kristuf ni vstal, je prasno nashe osnanovanje, prasna je tudi valha véra. 1. Kor. 15, 14.

x) Sdáj pa je Kristuf od mértvih vstal, pervézn spijózhih; kér po zhlovéku je prishla smèrt, po zhlovéku vstajenje od mértvih. 1. Kor. 15, 20. 21.

y) Luk. 24, 50. 51. — z) Apost. djan. 1, 9.

a) Ako ste tedej s' Kristufam vstali, ishíte, kar je v' nebésih, kjér Kristuf sedi na desnizi bôshji, Kol. 3, 1.

b) Glej Rim. kat. 6. zhlén apost. vére, §. 3. — Dana mi je vsa oblást v' nebésih in na sêmlji, Mat. 28, 18.

§. 7. *Od sedmiga zhléna vére.*

Sédmi zhlén vére se také glasi:

Od ondód bo prishel sódit shive in mértve.

Jésuf se bo perkásal *sódni dan* v' oblakih nebá, in bo prishel spét is nebés' velíko mozhjó in velizhastvam c).

Prishel bo spét *sódni dan* sódit *vse ljudi, shive in mértve* d).

Jésuf bo sódil ljudi po tém, kar lo dôbriga ali húdiga stóрили e); pravizhne bo plazhal s' vézhnim shivljénjem v' nebésih, gréshnike bo pa vézhno v' péklu shtrafoval f).

§. 8. *Od ósmiga zhléna vére.*

Ósmi zhlén vére se také glasi:

Vérujem v' svétiya Duhá.

Svéti Duh je tretja bôshja perfhóna g); ón je pravi Bog h).

e) Vidíli bódo Sinú zhlovékoviga priti v' oblakih nebá s' velíko mozhjó in velizhastvam. Mat. 24, 30.

d) Sapovédal nám je ljudstvu osnanovati in prizhati, de je ón (Kristuf) postavljen od Bogá sódnik shivih in mértvih. Ap. djan. 10, 42.

e) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristufovim, de slédenj prejme po tém, kar je stóril v' svôjim telésu, ali dóbro ali hudo. 2. Kor. 5, 10.

f) Hudôbni pójdejo v' vézhno terplénje, pravizhni pa vézhno shivljenje. Mat. 25, 46.

g) 1. Jan. 5, 7.

h) Mat. 3, 16. 17. — 1 Pet. 1, 2. — 2 Kor. 13, 13.

Posvezhúje nas:

1. Per svétim *kèrstu* i).

2. V' sakramentu f. *pokóre*.

3. Kólikorkrat *drúge sakramente* vrèdnó prejmemo.

Posvezhúje nas, kér v' nas vlije posvezhujózho gnado in nas storí otrôke bôshje : ali pa posvezhujózho gnado v' nas pomnóshi (pogméra). Rasvítli nash um ; nas uzhí k) in giba po vólji bôshji ravnati l); dodelí nam svôje daróve m).

Daróvi svétiga Duhá so tí:

1. Dar *modrósti*. 2. Dar *úmnofti*. 3. Dar *svéta*. 4. Dar *mozhi*. 5. Dar *uzhénofti*. 6. Dar *pobóshnofti* (brumnofti). 7. Dar *strahú bôshjiga* n). X

§. 9. *Od devétiga zhlena vére.*

Devéti zhlena vére se takó glafi :

Svéto katólfhko zérkev, gmajno svetnikov.

i) Ne is dél pravize, kére smo storili, temòzh po svôjim usmiljenji nas je svelizhal v' kèrstu prerojenja in ponovljenja svétiga Duhá. Tit. 3, 3.

k) Trósfhtar f. Duh pa, ki ga bo Ozhe poslál v' môjim iménu, vaf bo vse uzhil. Jan, 14, 26.

l) Bog je, ki déla v' vaf hotéti in storiti po svôji dôbri vólji. Filip. 2, 13.

m) Daróvi so sfer mnógi, pa je le en Duh; mnóge so tudi déla, pa je le en Gospód, ktéri déla vse v' vsih; — — vse to pa déla en in ravno tisti Duh ktéri delí vsákimu, kakor hózhe. 1. Kor. 12, 4. 6. 11.

n) Jesa. 11, 2, 3.

a. *Od zérkve.*

Svéta, katólska, keršhánška zérkev je vidin sbòr vsih pravovérnih kristjanov, pod vidnim poglavarjem Rimskim papésham, ktéri vérujejo ene náuke in prejémajo ene sakramente.

Zérkev ima tudi *nevidniga* poglavarja, in ta je *Jésus Kristus* o).

Le ena prava zérkev je, sunej njé ni upati svelizhanja. Prava zérkev se sposná po shtírih snamnjih. Tésò: 1. *Je edina* p); — 2. *svéta* q); — 3. *vesólnja ali katólska* r); — 4. *apostólska* s).

Prave zérkev se imenuje tudi *Rimska*, ker je Rimska zérkev glava vsih drúgih zerkvá in fréda edinosti.

b. *Od gmajne svetnikov.*

Pravoverní kristjani imajo med sebój gmajno ali svésò, kákor údje teléfa t).

o) Mósh je glava shène, kakor je Kristus glava zérkve. Efesh. 5, 23.

p) En Gospód je, ena véra, en kèrst. Ef. 4, 5.

q) De bi si napravil zhaštitljivo zérkev, ktéra nima ne madesha ne gèrbe, ali kàj drúgiga tákiga, temúzh de je svéta in bres mádesha. Efesh. 5, 27.

r) Pójditi po všim svétu in osnanújte evangéli všim stvarém. Mar. 16, 15.

s) Vsidani ste na fundament aposteljnov in prerókov, ktèriga poglavitni vógalni kámen je Jésus Kristus. Efesh. 2, 20.

t) Refnizo délajmo v' ljubésni, in rástimo v' všim v' Kristufa, ktéri je glava. V' njem je vse teló staknjeno in zhlén v' zhlén sflénjeno, de ud údu pomága, po opravilu vfáziga po svòji méri, in naredi, de zeló teló rase in se uterdúje v' ljubés-

Gmajna ali svésa svetníkov obstojí v' tém, de vsi údje zérkve duhóvnih dobrót vdeléshvajo u).

Udje zérkve, ktéri so med sebój svésani in sdrúsheni, lo:

1. *Vérni na sêmlji.*

2. *Svetniki v' nebésih.*

3. *Dúshe mèrtvih, ki so v' vizah.*

Vérni na sêmlji imajo svésa med sebój, kér léherniga molitev v) in saflushênje dôbrih dél tudi drúgim pomága.

§. 10. *Od defétiga zhléna vére.*

Deféti zhlén vére se takó glasi:

Odpushênje gréhov.

Ta zhlén vére naf uzhi, de je Jésuf Kristuf f vóji zérkvi oblást dál gréhe odpushati w).

V' pravi zérkvi imajo shkófje in máshniki oblást gréhe odpushati.

ni. Efesh. 4, 15, 16. — Kákor imamo v' enim telésu vèzh údov, vsi ti údje pa nimajo eniga opravila, takó smo mi mnogi vsi eno teló v' Kristufu, in eden drúgiga údje. Rim. 12, 4. 5.

u) Deléshnik sim vsih, ktéri se têbe bojé in tvôje sapóvedí spolnújejo. Pfal. 118, 63.

v) Molite eden sa drúgiga, de bóte svelízhani; sakáj, mólitev pravizhniga veliko premóre. Jak. 5, 16.

w) Prejmite svétiga Duha; ktérim bóte gréhe odpushili, so jim odpushèni, in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22. 23.

x) Kakor je Kristuf sam sêbe sanjo (sa zérkev) dal, de bi jo posvétíl, kér jo je ozhítil s' kaplo vóde v' befédi shivljénja. Efesh. 5. 25. 26.

Gréhi se odpúshajo v' sakramentu svéti-
ga kërsta *x*) in v' sakramentu svéte pokórey).

§. 11. *O d enajstiga zhléna vére.*

Enajsti zhlén vére se tako glasi :

Vstajénje mesá.

Ko právimo, de vérjemo *vstajénje mesá*, vérjemo, de bo Bog sódni dan *mèrtve* k' shivljénju obúdil *z*), in de bódo ljudjé s' svôjim méfam, to je, s' ravno tistimi teléfi, ki so jih v' shivljénji imeli, vstáli *a*).

§. 12. *O d dvanajstiga zhléna vére.*

Dvanajsti zhlén vére se také glasi :

Vézhno shivljénje.

S' besédami dvanajstiga zhléna vére sposnamo in vérjemo *vézhno védno svelizhanje*, kéro bo shélje svetníkov in isvóljenih popólnama dopolnilo *b*).

y) Tèbi bom dal kljuzhe nebéshkiga kraljéstva; in kar kóli bósh savésal na sêmlji, bo savésano tudi v' nebésih; in kar kóli bósh rasvésal na sêmlji, bo rasvésano tudi v' nebésih. Mat. 16, 19.

Reznizhno vam povém, kar kóli bóte savésali na sêmlji, bo tudi savésano v' nebésih; in kar kóli bóte rasvésali na sêmlji, bo rasvésano tudi v' nebésih. Mat. 18, 18.

z) On, ki jè Jesufa Kristufa od mértvih obúdil, bo tudi vashe umerjózhe teléfa oshívil s' svôjim Duham, ktéri v' vas prebiva. Rim. 8, 11.

a) Spét bom obdán s' svôjo kôsho, in v' svôjim méfu bom vidil svôjiga Bogá. Job. 19, 11.

b) Veselili se bóte v' neisrezhênim in zhasitljivim veseljem, in bóte doségli svelizhanje svôjih dush, plazhiló svôje vére. 1. Petr. 1, 8. 9.

S' besédo *Amen* potèrdimo, de nad naukam sapopádenim v' apóstólski véri ne dvómimo (ne zviplamo), temúzh de nam je vse réf, kar je v' nji sapopádeno.

II. P o g l a v j e.

Od upanja.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhansko upanje.

Keršhansko upati se pravi: *se tèrdno sanésti, de nam bo Bóg dal, kar nam je obljubil.*

Upamo od Boga dosežhi *vèzhno shivljénje*, to je *vèzhno svelizhanje*, in *perpomózhke ga dosežhi*. Upamo, kér je Bog *všigamogózhen*, v' spolnovanji svójih obljúb *svéšt*, neskónzhno *dobrótljiv* in *usmiljen*, ki tórej spolniti samóre in hózhe, kar je obljubil c).

Keršhansko úpanje sošébnó s' molítvijo skasújemo.

Nobèno okó ni vidilo, in nobèno uhó in slíshalo, tudi v' nobèniga zhlovéka serzé ni prišlo kar je Bog njím perprávil, ktéri ga ljúbijo. **I. Kor. 2, 9.**

c) Dershímo se nepremakljivo sposnanja nashiga upanja; sakaj *svéšt* je ón, ki je dal obljúbo. **Heb. 10, 23.**

II. R a s d é l i k.

Od molitve.

§. 1. *Od molitve splòh.*

Molitev je povsdigovanje duhá k' Bógu.

Mólimo sa tó de Bogá nar višhiga Gospóda zhaštimó, de se mu sa prejéte dobrote sahválimo, in de ga prófimo sa to, kar v' prihódno potrebújemo. Mólimo tudi odpushénje gréhov sadobiti, in v' splòshnih in posébnih, v' lastnih in blishnjiga potrebah od Bogá pomózhi sprofiti.

Dolshní smo moliti; sakaj molitev je smed nar imenítishih dolshnóft nashe vére d).

Vse, sa kar nam je molíti, je sapopádeno v' ozhenashu, to to je v' Gospódovi molítvi e).

§. 2. *Od Gospódove molitve posébej.*

Kristuf nash Gospód naf je molíti uzhíl. Uzhíl naf je molíti s' ozhenashem, ki se mu tudi Gospodova molitev pravi.

Ozhe nash se takó móli: *Ózhe nash, ktéri si v' nebésih. Posvezhêno bódi tvôje imé. Pridi k' nam tvôje králjéstvo. Sgôdi sé tvôja vólja, kakor v' nebésih, takó na sémli. Dàj nam dans nash vsakdanji krùh. In odpusti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpushamo svôjim dolshnikam. In naf ne vpélji v' skushnjavo. Temuzh réshi naf od hudiga (od sléga) Amen.*

d) Neprenéhama molite. 1. Tefal. 5, 17. — 1. Tim. 2, 1. e) Mat. 6, 9 — 13.

Gospódova molitev ima v' sèbi predgóvor in lédem proshnjá.

a. *Od predgóvora.*

(Predgóvor se takó glasi:

Ozhe nash, ktéri si v' nebésih.

S' témi besédami predgóvora klížhemo v' Bogá, ktéri je nash ózhe f).

Bogú právimo ózhe; kér je ljudi po svôji podóbi stvaril g), in po ózhétovo sanje skerbí h).

— Bogú právimo *nash ózhe*, kér naš je vse po svôjim Dúhu per svétim kèrstu stéril svôje otrôke i), svôje erbe, in ravnoerbe Jésusa Kristufa k), in brate med leboj — Právimo: *ktéri si v' nebésih*, kér Bog, desiravno je povsód *prizhujózh*, vènder posébnó v' nebésih prebiva l), kjér se svôjim isvóljenim od oblizhja do oblizhja kashe in vshivati daje.

f) Ali nimamo vsi eniga ozhéta, ali naš ni en Bog stvaril? Malah. 2, 10.

g) Ali ni on tvoj ózhe, ki te je narédil, in stvaril? 5. Mojs. 32, 6.

h) Ne skerbíte tedej rekózh: Kaj bomo jédli, ali kaj bomo pili, ali s' zhém se bomo oblazhili? Po vsim tém nevérniki oprashújejo; sej vash nebésiki ózhe vé, de vsiga téga potrebújete. Mat. 6, 31. 32.

Vse skerbí njému isrozhíte, sej sa vas skerbi,

1. Pet. 5, 7.

i) Prejéli ste Duhá pósinovljènja, s' ktérim vsi klížhemo; aba! (ljubi ózhe!) Rim. 8, 15,

k) Ako smo pa otrózi, smo tudi erbi, in szer erbi bôshji, ravnoerbi pa Jésusa Kristufa. Rim. 8, 17.

l) Uslíshi is svojiga prebivalfha, to je is nebés vse, ktéri bódo na tém méstu molili, ter jim bódi mílostiv. 2. Kron. 6, 21.

b. *Od tréh pèrvih prôshenj Gospó-
dove molitve.*

Pèrva prôshnja se takó glasi: *Posvezhêno bódi tvôje imé.*

Profimo nar popréd, de naj bo bôshje imé posvezhêno, kér smo dolshni vlelej, in pred vsimi rezhmí sa to profiti, kar bôshjo zhaft tizhe m) in pôtlej she le sa to, kar je nam ali blishnjimu potréba.

V' pèrvi prôshnji ozhenasha profimo:

1. De naj bo Bog od vsih ljudi na sêmlji sposnán; in njegovó presvéto imé povsód snano in zheshêno.

2. De naj se gréshniki h' Bógu spreobérnejo, in se k' pokóri obudé.

3. De naj se njegovímu iménu nikóli nezhaft ne déla, nes' krivovérstvam in nejevéro, ne s' bogokléjstvam in nekershanskim shivljênjem.

Druga prôshnja se takó glasi: Pridi k' nam tvôje kraljéstvo.

V' drugi prôshnji profimo:

1. De naj Bog svôjo zérkev in kraljéstvo svôje gnade rashirja in uterdúje, kraljéstvo hudízha in gréha pa rasdéne.

2. De naj véro, upanje in ljubésen v' nas vlíje, in té zhédnosti v' nas pomnóshi.

3. Poslédnjizh, de naj nam po tém shivljênji nebéfa dodelí.

---

m) Ishíte nar popréd bôshjiga kraljéstva in njegové pravize, vse drugo vam bo pervèrsheno. Mat. 6, 33.

Tretja prošnja se takó glasi: Sgodi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, takó na sêmlji.

V' tretji prošnji prošimo:

1. De naj nam Bog da gnado, njegovó svéto vóljo v' vsih okólfhinah na sêmlji takó na tankó in voljnó spolnovati, kakor jo angelji in svetniki v' nebésih spolnújeje.

2. De naj Bog vse od nas odvérne, kar je spolnovánju njegové svéte vólje na póti.

c. Od shtirih poslédnjih próshenj Gospode molitve.

Zhetèrta prošnja se takó glasi: Daj nam danf nash vsakdanji krùh.

V' zhetèrti prošnji prošimo:

1. De naj nam Bog vliga da, zhéfar nam jè potreba, de ohránimo svôje telésno in dúshno shivljénje.

2. De naj Bog lákoto in dragíno, pa tudi gréh, ktèri vezhkrat take shtrafenge nanasha, dobrótljivo od nas odvérne.

Péta prošnja se takó glasi:

Odpusti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpúshamo svôjim dolshnikam.

Prošimo v' péti prošnji, de naj nam Bog nashe gréhe odpusti ravno takó, kakor mi is férza odpustimò tistim, ki so nas rasshalili.

Shésta prošnja se takó glási:

In ne vpélji nas v' skushnjavo.

Prošimo v' shésti prošnji, de naj nam Bog ob zhasu skushnjave svôje pomózhi ne odtégne in ne perpusti, de bi pod skushnjavo omagali.

Škúfhani smo lošébnó od svetá, od svôjiga mešá, to je od svôjiga húdiga nágnjenja in pošelénja, in od hudízha *n*). Tudi pobóshni in pravizhni so skufhani od Bogá, kadar Bog njih zhédnošt (brumnošt) skulha:

1. s' bolésnijo, 2 s' révshino in drúgimi nadlógami.

Šédma próshnja se tako glasi: *Temúzh réshí naš od húdiga.*

Próšimo v' šédmi próshnji:

1. De naj naš Bóg lošébnó réshí od húdiga na dušhi, kar je gréh, in naš obváruje pred vézhnimi in zhašnimi shtrafengami gréha.

2. De naj naš Bog réshí tudi od zhašnih slégov (nadalóg), zhe niso k' našimu svelizhanju *o*).

n) Vše, kar je na svétu, je pošeljénje mešá, pošeljénje ozhi, in napúh shivljénja, ki ni od ozhéta, temúzh od svetá. 1. Jan. 2, 16. — Šléhern je skufhan od svôjiga laštniga pošeljénja vlézhen in vabljen. Jak. 1, 14. — Bodite tréšni in zhujte, sakaj vašh sópernik hudízha, védno okróg hódí in íshe koga, de bi ga pošèrl. 1. Pet. 5, 8. — Oblezíte bôshje orôshje, de bote samôgli obštati pred skrivnim salesovánjem hudízhovim. Efesh. 6, 11.

o) Blagor, móshu ktéri skufhnjavo preštoji; sakaj po tém, ko bo skufhen bo prejél króno shivljénja, ki jo je Bog tíštim obljudil, ktéri ga ljubijo. Jak. 1, 12. — Kér si bil (Tobija) Bogu prijéten, je bilo tréba, de te je skufhnjava poškusila. Tob. 12, 14.

3. De naj nam Bog gnado dodelí, vse nad-
lóge in teshave, ki nam jih posílja, poterpe-
shljivo in stanovitno preterpéti p).

Amen hrebrejska beséda pomení: sgôdi se!
ali pa: sgodílo se bôde.

§. 3. *Od angeljeviga zheshênja.*

Katolíhki kristjani perdévajo vézhi dél ozhe-
nalhu *angeljevo zheshênje*. Angeljevo zheshênje
je molitev, v' ktéro svéto Devizo Marijo, mater
bôshjo, mémo vsih angelov in svetníkov posébnó
zhaštímó in na pomozh klizhemo. Takú se móli.
*Zheshêna si Marija, gnade pôlna, Gospód
je s' tebój. Shegnana si med shenami, in shég-
nan je sad tvôjiga telésa; Jésus. Svéta Ma-
rija mati bôshja! prósi sa nas gréshnike
sdej in ob nashi smèrtni uri. Amen.*

Pravimo: *Svéta Marija mati bôshja,*
kér je svéta Deviza Marija rodíla Jesufa Krístusa,
ktéri je pravi Bóg.

Katolíhka zérkev zhaští mater bôshjo pô-
lébno, kadar *sjútrej, opôldne in svezhér k'*
molitvi svoní. Per tém svonjénji se je losébnó
vzhlovezhênja sinú bôshjiga hvaléshno in po-
bôshno tréba spómni.

---

p) Lonzharska posódá, se v' pèzhi poskufi, pra-
vizhni ljudje pa v' britkósti. Šír. 27, 6,

III. P o g l a v j e.

Od ljubésni.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je kershanska ljubésen.

Kershansko ljubiti se pravi: Bogá nar vikshi dobróto ljubíti savolj njêga sámiga, in blishnjiga ljubíti savolj Bogá, vse voljné storíti savolj Bogá, kar je sapovédal q).

Ljubíti móramo Bogá tudi sa tó, *ker je próti nam neskónzhno dobrótljiv r).*

Ljubíti móramo Bogá *zhes vse*, is vřiga svôjiga ferzá, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti, in is vse svôje mozhi.

Bogá *zhes vse* ljubíti se pravi: Bogá bolj ljubiti, kakor vse stvarí, in ga bolj zhíflati (obrájtati) kakor vse, kar nam samóre prijétno in dopadljívo býti.)

S' besédo *blishnji* ménimo vřákíga zhlovéka, prijátla in sovrashnika s). Blishnjiga ljubíti se

p) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vřiga svôjiga ferza, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti in is vse svôje mozhi. To je nar vézhi in pèrva sapóved. Druga je pa téj enáka: Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sam sèbe. Mat, 22, 37—39.)

r) Ljubimo Bogá, kér nař je popréd ljubil 1. Jan. 4, 19.

s) Bèri, kar Jésuf od usmiljeniga Šamarjana per-povedúje. Luk. 10, 29—37.

pravi: blishnjimu dóbro hotéti, mu tó storíti, kar mu je prijétno in k' prídu, vse opuštíti, kar mu je neprijétno in shkódljivo t).

Kershanska ljubésen je tako potrebná, de zhlôvek, ktéri se svôje pametî savé, bres ljubésni ne móre vézhniga shivljénja dosézhiti u).

Ljubésen do Bogá in do blishnjiga pokàshemo, zhe spolnújemo desét bôshjih sapóved v).

II. R a s d é l i k.

Od desét bôshjih sapóved splòh.

Po poglavitnim sapopadku so desetere bôshje sapóvedi téle:

1. *Vérvaj v' eniga sámiga Bogá.*
2. *Ne imenúj po nemarnim bôshjiga ména.*
3. *Posvezhúj prasník.*
4. *Sposhtúj ozhéta in mater, de bôsh dólgo shivel, in de ti bo dobro na sémli.*
5. *Ne ubijaj.*
6. *Ne préshteshvaj.*

- t) Ljubésen je poterpeshljíva, je dobrótljiva. Ljubésen ni nevošhljíva, ne ravna napzhno, se ne napihúje, ni zháfti lákomna, ne ishe svôjiga, se ne da rasdrashíti, ne misli húdiga, se ne veseli krivize, veseli se pa refúze; vse preterpi, vse véruje, vse upa, vse prenêse. **3. Kor. 13, 4—7.**
- u) Kdor ne ljubi, ostane v' smérti. Kdor svôjiga brata sovráshi, je ubijávez. Véste pa, de noben ubijavez vézhniga shivljénja v' sebi nima. **1. Jan. 3, 14. 15.**
- v) Kdor môje sapóvedi ima in jih, spolnúje, tisti je, ki me ljubi. **Jan. 14, 21.**

7. *Ne kradi.*

8. *Ne prizhaj po krivim soper svôjiga blishnjiga.*

9. *Ne shêli svôjiga blishnjiga shêne.*

10. *Ne shêli svôjiga blishnjiga blagá.*

Bog je dal desét bôshjih sapóved Moisesu na gôri Sinaji sa israelško ljudstvo, ko je bilo po is-hódu ís Egipta v' pulhavi w).

Desét bôshjih sapóved *spolnovati je mogózhe*, kér Bog vlákimu k' temu potrebno gnado da x).

Pèrve tri bôshje sapóvedi imajo v' sêbi dolshnósti do Bogá, drugih sedem ima pa v' sêbi *dolshnósti do blishnjiga*.

Sapopádik desét bôshjih sapóved najdemo ob kratkim skupej v' *dvêh sapóvedih ljubèsni*.

Pèrva sapóved ljubèsni je: *Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsîga svôjiga sêrza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôje mozhi y*).

Druga sapóved ljubèsni je: *Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sámiga sêbe z*).

Kristul rasloshí sapóved ljubèsni do blishnjiga s' témi besédami: *Vse, kar kóli hó-*

w) Glej 2. Mojs. buk. 19. in 20, pogl. kjér se perpo-vedúje, kakó je Bog Israelzam postavo dal.

x) Svôjiga duhá bom v' val safádil, in stóril, de bote shivéli po mójih sapóvedih, óhranili môje narédbe, tér jih spolnováli. Ezech. 36, 27. — Bog je, ki stori v' nas hotéti in dopolniti po svôji dôbri vólji Fil. 2, 13 — Vse premórem v' tém, ki me poterdúje. Fil. 4, 13.

y) Mat. 22, 37. 38. z) Mat. 22, 39.

zheti; de bi vam stóрили ljudjé, tudi vi njim storiti. V' tém je postava in preróki a).

Pómniti se móra, de je v' vsaki sapóvedi nékaj sapovédaniga, in tudi nékaj prepovédaniga.

III. R a s d è l i k.

Od desét boshjih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih tréh sapóved, ki imajo v' sèbi dolshnosti do Bogá.*

V' pèrvi sapóvedi nam je *sapovédano: v' eniga Bogá vérovati b), ga moliti c), vanj upati d), ga ljubiti e).* — V' pèrvi sapóvedi je *prepovédano: nejevéra f), malikovanje g)*

a) Mat. 7, 12.

b) Bres vére je nemogózhe Bogú dopasti; sakaj, kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je Hebr. 11, 6.

c) Pisano je: Gospóda svôjiga Bogá môli, in njému sámimu flushi. Mat. 4, 10.

d) Ktéri se Góspóda boje, saúpajo v' Gospóda; on je njih pomozhnik in varh. Pfal. 113, 11. Saúpajte vanj vsi sbôri naródo; islite pred njím svôje serza; Gospód je nash pomozhnik vékomaj. Pfal. 6, 9.

e) Poslúshaj Israel! Gospód nash Bog je edini Gospód. Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serza, is vse svôje dushe, in is vse svôje mozhi. 5. Mojs. 6, 4. 5.

f) Kdor ne véruje, bo pogublén. Mar. 16, 16.

g) Resnizo bôshjo so (nevérniki) v' lash spreobernili, in so rajshi stvar molili in zhaslili, kakor stvarnika, ktéri je zheslèn vékomaj Amen. Rím. 1, 25. — Ne obernite se k' malikam, in ne dé-

krivovérstvo h) védeshevanje, prasna véra, vrashe (zopernija) i); je prepovédano sovrashti Boga k), obúpati (szagati), ne saúpati l) ali pa predèrsno saúpati v' boshjo milost m).

Ni sóper pèrvo sapóved, ampak dôbro in koriftno (nuzno) je, *zhe angelje in svetnike zhaftimo in jih na pómozh klizhemo n).*

lajte si vlítih bogóv. **3. Mojs. 19, 4.** — Ne bodite malikovávzi, kakor nektéri smed njih **1. Kor. 10, 7.**

h) Krivovérza, po tém ko si ga enkrat ali dvakrat opomínjal, se ogibaj. **Tit. 3, 10,**

i) Ne obrázhajte se k' vrášharjem (zópernikam) in ne posvetújte se v' nobèni rézhi per védeshih, de se nad njimi ne oskrúnite. Jest sim Gospód vash Bog. **3. Mojs. 19, 31.** — Ako se zhlòvek obérne k' vrášharjem (zópernikam) in védesham, in se nad njimi oskrúni, bóm svòje serdito oblizhje vanj obèrnil in ga pokonzhál smed njegoviga ljudstva. **3. Mojs. 20, 6.**

k) Vsdigni se Bog! Njegóvi sovrašniki naj bódo raskropljèni; in oní, ki ga zhèrtijo, ráj pobégnejo spred njegoviga oblizhja. **Pfal. 72, 2.**

l) Ne sgubíte svòjiga saúpanja, ktériga zhaka veliko plazhilo. **Hebr. 10, 35.**

m) Ali sanizhújesh bogastvo njegové dobrótljivosti, njegové poterpeshljivosti in persanesljivosti? Ali ne vésh, de te bòshja dobrótljivost k' pokóri vabi? **Rim. 2, 4.**

n) Ako smed tavshent in tavshent angeljev le eden sanj govorí, in osnáni pred Bógam pravizhnoft téga zhlovéka, se gá bo usmilil in rékel: Otmi ga, de ne pade v' pogubljenje; sakaj nashel sim na njem, savolj zhéfar mu hózhem milostiv biti. **Job. 33, 23. 24.**

Tudi tvòje prijatle o Bog! nesméno zhaftim, njih gospostvo je silno mogózhno postalo. **Pfal.**

Katólfhki kristjani klizhejo angelje na pó-mozh, kér so ljudem sa varhe odlózheni kér ljudi ljubijo, sa njih svelizhanje skerbé in sa-nje prófijo, in mu tudi molitev ljudi darújejo o).

Katólfhki kristjani *tudi svetnike na pómozh klizhejo*, ne kakor de bi is lastne mozhí mogli pomagati, temúzh satórej, kér so prijatli bôshji, in tudi sa ljudi per Bógu prófijo p).

138, 19. — Hvalíte Gospóda v' njegóvih svetnikih; hvalite ga v' môzhi njegóve mogózhnosti Pfal. 150, 1.

V' Trident, sbôru v' 25. séji se bêre: Svéte trupla svétih márterníkov, in drugih svetnikov, ki per Kristufa shivé ktére so bile shívi udje Kristufovi, in tèmpeľ svétiga Duhá, in bodo tudi od njéga k' vézhnimu shívljènju obudèni in povelizhani, naj véрни zhaštè, tudi satórej, kér po njih ljudjé veliko dobrót prejmejo od Bogá.

e) Svôjim angeljem je savolj têbe ukasal, de naj te varvajo na vsih tvôjih pótih. Na rokah te bodo nosili, de ne sadénefh ob kamen s' svôjo nogó. Pfal. 99, 11. 12. — Glejte, de ne sanizhújete kógá tih malih, kér povèm vam, de njih angelji v' nebèfih védno glédajo oblizhje môjiga ozhéta, ktéri je v' nebèfih. Mat. 18, 10. — Ko si s' sol-sami môlil, merlizhe pokopoval, in satórej od vezhérje vftajal, in merlizhe po dnèvu v' svôji híshí skrival, in jih po nôzhi pokopoval, sim jest tvôjomolitev pred Gospóda nôfil. Tob. 12. 12. — In drugi angelj je prishel, in stal pred altarjem, in sláto kadilnizo je imel, in veliko kadila, se mu je dalo, de je daroval molitev vsih svetníkov na slatim altarji, ki je bil pred trónam bôshjim, in dim kadila, molitev svetnikov, je shel is rók angeljana kvíshko pred Bogá. Skriv. rasod. 8, 2—4.

p) To je Jeremíja prêrok bôshji, ktéri ljubi brate in israelfko ljudstvo. To je môsh, ktéri veliko

De katollhka zérkev *podóde ima* in jih *zhafti*, ni sóper pèrvo bôshjo sapóved; ta nam-rezh lé prepovedúje podóbe délati, de bi jih molili *q*).

Katólfhki kristjani zhafté podóbe, kér nam kaj zhaftitljiviga, postavim: bôshjo perfhóno, ali mater bôshjo, ali angelja, ali svetnika pred ozhí stávijo. Zhelhênje ni naménjeno podóbi, ampak tému, kogar podóba poméni.

V' drugi sapóvedi je prepovédano bôshji-mu iménu nezhaft delati. Bôshjimu iménu se nezhaft déla:

1. S' vlakim gréham *r*).

2. Poséбно s' bogokléstvam *s*); kadar se od Boga, od prave vére in od svètnikov sanizh-ljivo govori.

3. Kadar kdo bres potrebe, ali pa zeló po krivím perféshe *t*).

móli sa ljudstvo in sa vse svéto mésto. **2. Mak. 15. 14.** Glej Trid. sb. fej. **25.** kakor sgòrej.

q) Ne délajte si malikov, in tudi ne srésanih podob, de bi jih moliti. **Mojs. 26, 1.**

r) Hválísh se s' postavo, in Bogú nezhaft délasth s' prelomljénjem postave. **Rim. 2, 23.**

s) Kdor preklinja imé Gospódovo, naj umérje. Vsa óbzahina naj ga kamnjá, bódi si roják ali ptùji Kdor kóli imé Gospódovo preklinja, bódi umor-jen. **3. Mojs. 24, 16.**

t) Jest pak vam rêzhem zeló ne perfégati; ne per nébu, kér je bôshji tron; ne per sêmlji, kér je podnóshje njegóvih nóg; ne per Jerusalemu, kér je mésto vélikiga kralja. **Mat. 5, 34.**

Ne perfégaj po krivím per môjim iménu, in ne délj nezhafti iménu svôjiga Boga. **3. Mojs. 19, 12.**

4. Kadar se Bogú storjéna obljúba prelómi *u*).

5. Kadar se bôshje imé bres potrebe in bres zhaští isrekuje *v*).

6. Kadar kdo bôshjo besédo ali kasí ali pa nápak obrázha *w*).

V' drugi sapóvedi je *sapovédano* bôshje imé posvezheváti, in zhaštíljivo isrékovati.

Posvezhújemo bôshje imé:

1. Zhe Bogà naravnost pred všim svétam sposnamo *x*).

Pred všim drugim pa, môji bratje, ne perfégajte ne per nébu, ne per sémli, ne per kaki drugi rezhi; temúzh vashe govorjénje bódi: Je je, ni ni; de pod fôdbo ne padete. Jak. 5, 12.

u) Ako si obljúbo stóril Gospódu svòjimu Bógu, je ne odláfhaj dopolniti; sakaj Gospód tvoj Bog jo bo térjal od têbe; in zhe odláfhaj s' njó, ti bo v' gréh perfhétéo. Ako nózhesh obljubiti, si bres gréha. Kar je pa obljúbljeno, spolnúj in stóri, kakor si obljúbil Gospódu svòjimu Bogu, in kakor si prostovóljno s' svòjimi ustmi govóril. 5. Mojs. 23, 21—23.

v) Ne isrekúj po nemarnim iména Gospóda svòjiga Bogá; sakaj per Gospódu ne bo nedólshen, kdor ime Gospóda svòjiga Bogá po nemárnim isrekúje. 2. Mojs. 20, 7.

w) Mi nismo, kakor je njih velíko, de bi bôshjo besédo kasíli. 1. Kor. 2, 17.

x) Hvalil te bom, moj Bog in kralj, in tvôje imé védno in vékomaj zhaštíl. Hvalil te bóm vse dni, in tvôje imé védno in vékomaj povsdigováł. Pfal. 144, 1. 2.

Kdor me bo pred ljudmi sposnàł, ga bóm tudi jest sposnàł pred svòjim ozhétam. Mat. 10, 32.

2. Zhe Bogá v' dušnih in telésnih potrebah na pómozh klizhemo y).

3. Zhe per pravizhni perfégi Bogá na prizho poklizhemo, de se nam v' kaki rézhi verjáme z).

4. Zhe Bogu storjéne obljúbe svestò spólnemo a).

5. Zhe bésédo bôshjo pridno in s' pobóshnostjo poslúshamo b).

6. Zhe vse, kar pozhnêmo, k' zheshtênju in zhashti bôshjiga iména storimò, ali Bogú darujemo c).

y) Poklizhi me na pómozh od zhasu nadlóge, in te bóm otél in me bofh hvalil. Pf. 44, 15.

To je upanje, ki ga imamo v' njega, de nas uslišhi v' všim, kar ga po njegoví vólji prósimo. I. Jan. 5, 14.

z) Bój se Gospóda svôjiga Bogá, in njemu sámimu slufhi, in per njegovím iménu perfégaj. 5: Mojs. 6, 13.

a) Obljubíte in spolnújte obljúbe Gospódu svôjimu Bógu vi vši, ki ste okrog njega in mu nósite darila, njemu strafhnimu; ktéri odjemlje napuh-njeniga duhá knésam, in je strafshan kraljem na sêmlji. Pfal. 75, 12. 13.

b) Bôshja beséda naj obilno med vamí prebiva; uzहितe in opominjevajte se med sebjó s' vso mo-dróštjo, s' psalmi, s' hvalnimi in duhovnimi pésmi, in pójte Bogú s' vesèljem v' svôjih serzih. Kolof. 3, 16. — Blagor jim, ktéri bôshjo besédo poslúshajo in jo ohránijo. Luk. 11, 28.

c) Sahvalite se Bógu in Ozhétu vselej sa vse v' iménu nahiga Gospóda Jésusa Kristusa. Efesh. 5, 20. — Ali jéjte ali pite, ali kaj drugiga délajte, vse storite k' bôshji zhashti. 1. Kor. 10, 31.

V *trétji sapovedi je sapovédano v' ne-
déljo, ktéra je shé od apolftelskih zhasov k' spo-
minu Kristusoviga vstajénja v' nash prasnik od-
lózhená, od déla prenéháti in pozhivati, in
pobóshne déla opravljati d).*

V *trétji sapóvedí je prepovádano:*

1. Vse hlapzhovsko délo bres potrebe in
bres praviga pervoljénja e).

2. Vse druge opravila, ktére tému dnévu
ali nezhasf déljajo ali pa njegóvo posvezhevánje
odvrázhajo.

§. 2. *Od sédem poslednjih sapóved, ktére
imajo v' sébi dólshnósti do blishnjiga.*

V *zhetèrti sapóvedí je posébnó sapové-
dano, de naj otrózi svóje staršhe ljúbijo, sposht-
tújejo f) in jim streshajo g); de naj jim bodo*

d) Spómni se, de bošh sabóto posvezheval. 2. Mojs. 20, 8.

e) Shéft dní déljaj in vse svóje déla opravi. Sédmi dan je pa sabóta (pozhitek) Gospóda tvójiga Bogá; ne déljaj nobéniga déla, ne ti, ne tvoj sin, ne tvója hzhí, ne tvoj hlapez ne tvója dékla, ne shivina ne ptùjiz, ki je med vratmi tvójiga mésta. 2. Mojs. 20, 9. 10.

f) Spofhtúj svójiga ozhéta in svójo mater; to je pérva sapóved, ktéri je bila obljúba perštávljena. Efesh. 6, 2. Spofhtúj svójiga ózhéta in ne posábi bolezhin svóje matere. Sir. 7, 29.

g) Kdor se Gospóda boji, spofhtúje svóje staršhe, in stréshe njim, od ktérih je bil rôjen, kakor svójemu Gospódu. Spofhtúj svójiga ozhéta s' djanjem, s' besédo, in s' vso poterpeshljivoštjo. Preg. 3. 8. 9.

v' vřim, kar ní sóper bôshjo sapóved, *pokórnih*), jim v' duřnih in teléřnih potrebah, *pomagajo i*) in sanje *mólijo k*).

V' zhetèrti sapovedi je prepovédano otrôkam nepókórnim biti svôjim starřhem l), jih *řovrashiti m*), *sanizhevati n*), *sařramovati o*), *smerjati ali preklinati p*), *jih v'*

h) Otrôzi! bódite starřhem v' vřim pokórnih; sakaj to je Bogú dopadljivo. Kol. 3, 20. Otrôzi! bódite pokórnih svôjim starřhem v' Gospodu; sakaj to se řpodóbi. Efesh. 6, 1. — Bogú řmo dolřni bolj pokórnih biti, kakor ljudém. Ap. djan. 5, 29.

i) Zhe ima pa vdóva otrôke ali svôjih otrók otrôke, naj se uzhi popréd v' svôji lařni hiři gospodinji, in svôjim starřhem dóbro s' dóbrim povraževati; sakaj to je Bogú prijétno. 1. Tim. 5, 4.

→ Moj řin; podpéraj svôjiga ozhéta v' njegóvi řtárořti in ga ne řháli v' njegóvim řhivljênji. Zhe tudi njegóv um ořlabi, iméj poterpljenje s' njim, in ga ne řanizhúj v' svôji mozhi; sakaj dobróta, ki jo řkasheř řvojimu ozhétu, ne bo posábljena. Sirah. 3, 14. 15.

k) Sdaj te pa lepó prošim, de naj se pred vřimi rezhmi oprávljajo prošnje, molitve, prošvne in řahvalne molitve sa vse ljudi. 1. Tim. 2, 1. 2.

l) Ljudje bódo, kteri bódo pólni lařne ljubésni, lařkomni, hvaleshelni, starřhem nepokórnih nehvaléřnih in hudódnih. Takih se ogibaj. 2. Tim. 3, 25.

m) Glej, kar se je řgodílo s' Absolonom, v' 2. buk. kralj. v. 15. do 18. pogl.

n) Poslúřhaj svôjiga ozhéta, ki te je rodil, in ne řanizhúj svôje mátere, ko se je postarala. Sirah. 23, 22.

o) Kdor svôjiga ozhéta řařramuje, in mater svôjo porodnizo řanizhúje, naj mu krokarji per potókkih okó iskljújejo in mladi ôrli naj ga řnedó. Prip 30, 17.

p) Kdor svôjiga ozhéta ali svôjo mater preklinja

potrěbah *sapustiti*, ali pa jim *shkodovati* q).

Otrókam, ktéri to sapóved spolnújejo, je *dolgo shivljénje*, in *srézha obljúbljena* r).

Otrókam, ktéri té sapóvedi ne spolnújejo, se je báti práv hudih zhasnih in vezhnih shtrafeng s).

Zheterta sapoved ne sadéne le otrók in pa staršev, ampak tudi *podloshne* in vse *njih duhovske* in *deshelske gosposke*, ravno takó vse *uzhenike*, in tudi tiste, ki so savolj svôje *stárofti in veljave zhasli vredni*.

Podlóshni lo dolshni próti svôjim vikshim in gospóskam, bódo naj dôbri ali hudi, se takó sadershatí, kakor otrózi próti svôjim staršem.

Vézhi dél vse, kar je otrókam do njih staršev sapovedano in prepovedano, je tudi

bódi umorjèn, njegóva kri naj pride zhesnj; svôjiga ozhéta ali svôjo mater je klél. **3. Mojs. 20, 9.**

q) Kdor svôjiga ozheta ali svôjo mater bije, bódi umorjen. **2. Mojs. 21, 15.**

Kdor svôjimu ozhétu ali svôji materi kaj vsame, in pravi, de tó ni gréh, je ubijavzov tovarsh. **Sir. 28, 21.**

r) Spofhtúj svôjiga ozhéta in svôjo mater, kakor ti je sapóvedal Gospód tvoj Bog, de bosh dólgo shivel, in de ti bóde dôbro v' deshéli, ki ti jo bo dal Gospód tvoj Bog. **5. Mojs. 5, 16.**

s) Preklét bódi, kdor svôjiga ozhéta in svôje matere ne spofhtúje; in vse ljudstvo najrězhe: Amen. **5. Mojs. 27, 16.**

podlòshnim do njih vikshih sapovédano in prepovédano t).

V' peti sapovedi je prepovedano umoriti ali pa poshkodovati koga drúgiga ali pa sámiga sêbe u).

- t) Ubógajte svòje vikshi in jim bodite pokórni; zhújejo namrezh, in oní so, ki bódo ódgóvor dajali sa vashe dushe, de s' veséljem to storé in ne sdi-hovàje: sakaj to bi ne bilo k' vasaimu pridu. Hebr, 13, 17. — Mashtnikam, ktéri svòjo flushbo sveštó opravljajo, grè dvójna zhaft; fosébnò pa tistim, ktéri se trúdiyo s' besédo in naukam. 2. Tim. 6, 17.

Vsak zhlòvek bódi vikshi oblásti podlòshen; sakaj le od Bogá je vsaka oblást, in vsi ktéri imajo oblást, so od Bogá postávljeni. Rim. 13, 1. — Tórej bodite vsim zhlovéshkim stvarém savolj Bogá pokórni; bódi si kralju, njemu nar vikshimu, bódi si oblastnikam od njega poslánim v' mashevanje hudodélnikov, in v' hvalo pravizhnih. 1. Petr. 2, 13. 14. — Hlapze opominjaj, de naj bódo svòjim gospodarjem pokórni, in v' vsih rezhéh dopadljivi; de najjim ne govore sóper, in de naj v' nobèni rézhi nesvésti ne bodo; temúzh de najse v' vsih rezhéh svésti skasújejo, de bódo nauku Bogá nashiga svelizharja v' vsih rezhéh zhaft délali. Tit. 2, 9, 10.

Hlapzi!, bodite pokórni svòjim gospodarjem v' vsim strahu, ne le dôbrim in kròtkim, ampak tudi zhmèrnim. 1. Pet. 2, 18.

- u) Masheval bóm vasho kri nad vsimi shivalmi, ktére so jo prelile. Shivljènje zhlovékovo bom térjal is ròke moshá in njegoviga brata, ktéri ga bo umóril. 1. Mojs. 9, 5. — Kdor zhlovéshko kri prelije, bo tudi njegová kri prel.ta; sakaj zhlòvek je po bòshji podóbi stvarjen. 2. Mojs. 9, 6.

V' péti sapòvedi je tudi prepovédano: *jesa v), sovrashivo w), pohújshanje x), in vse rassháljenje blishnjiga y).*

V' peti sapovedi je sapovedano:

1. Mir in edinost iméti s' sléhernim. tudi s' tistimi, ki so nas rasshalili z).

2. Sléhernimu dôbre sgléde dajati a).

3. Blishnjimu dushne in telésne dobróte fkasovati b).

V' shesti sapovedi so prepovedane vse nezhiste dela, nezhisto obnáshanje, in ne-

v) Jest pak vam povérn, de vřak, ktéri se jesí nad svôjim bratam, je sôdbe kriv, kdor pa svojimu bratu rêzhe raka, je sbôra kriv, kdor mu pa rêzhe nôrez, je peklénřkiga ognja kriv. Mat. 5. 22.

w) Kdór svojiga brata sovrashi, je ubijavez, in snano vam jé, de noben ubijavez nima vézhuiga shivljénja v' sèbi. 1. Jan. 3, 15.

x) Kdor pohújsha ktériga tih malih, ki v' mé vérujejo, bi mu bilo bóljřhi, de bi se mu bil mlinřki kamen obéřil na vrat, in de bi se potópil v' globozhíno morjá. Gorjé řvétu savolj pohujřhanja! Pohujřhanje řzer móra priti, ali vender gorjé zhlovéku, po ktérim pohujřhanje pride. Mat. 18, 6. 7.

y) Kakor hózhete, de vam ljudjé řtoré, ravno takó tudi vi njim řtorite. Luk. 6, 31.

z) Ako je mogózhe, kólikor vař sadéne, iméjte mir s' všimi ljudmi. Rim. 12, 18, in tudi tri potlêjřhine verřte.

a) Naj řvétí vařha luzh pred ljudmi de vidijo vařhe dobre déla, in zhařté vařhiga ozhéta, ktéri je v' nebéřib. Mat. 5, 16.

b) Vi pa, ljubi bratje, ne néhajte dobriga délati. 2. Tefal. 3, 13.

zhiste beséde c), radovoljno dopadajénje in pervoljéne per nezhistih mislih in shéljak d), tudi vse kar v' nezhistost napeljúje.

V' nezhistost napeljúje: Nézhimerna in nesramoshljiva nosha, tenôba e), nesmérnost v' jédi in pijazhi f), preprijasno pezhánjè s' pershónami drugiga spóla, radoglednost ozhi g), in branje nezhistih bukev.

c) Déla mesá pa so snane, in so té: kurbanje, nezhistost, nesramnost, pohòtnost — — —, od ktérik vam napovém, kakor sim vam shé napovedoval, de ktéri take rezhí délajo, ne bódo bôshjiga kraljéstva dofégli. Gal. 5, 19—21.

Várovajte se kurbanja. Vsi gréhi, ki jih zhlôvek storí, so sunej shivôta, kdor se pa kurbà, se pregréshi nad lastnim shivôtam. 1. Ker. 6, 18. Kurbanje pa in vsa nezhistost naj se she zeló ne imenúje med vami, tudi ne nesramne beséde ali pa gérdo govorjénje. Efesh. 5, 3, 4.

d) Slisihali ste, de je bilo starim rezhêno: ne prêsheshtvaj; jest vam pa povém: Kdor shêno s' poshelivostjo pogléda, jeshé s' njó v' svójim férzu prêsheshtoval. Mat. 5, 27. 28. Ne ogledúj devize, de te njéna lepôta ne pohújsha; sakaj savolj lepôte shénfkih jeshé veliko ljudi v' pogubljenje prishlo, s' tém se namrezh huda posheljivost ôngju enako sashíga. Sirah. 9, 5. 9.

e) Glej to je bila pregréha Sodome tvôje sêstre: napuh, poshréshnost, in njéna in njénih hzkeri lenôba. Ezech. 16, 49

f) Ko sim jih bil nasítil, so sazhéli prêsheshtovati, in nezhistost ugánjati v' hishi kurbanja. Jerem. 6. 7. — Ne upijánite se s' vinam, v' ktérim je nezhistost, temuzh napolnite se s' svétim Duham. Ef. 6. 8.

g) Savéso sim storil s' svôjimi ozhmi, de ne bom na nobéno divizo mislil. Job. 31, 1. Obérni svôje

V' shésti sapóvedí je sapovédano, *se na dushi in na teléfu zhisto sadershati*, in szer tudi v' *mislíh, besedah in v' obnashanji h*); tudi je sapovédano *se vsíh pregréshnik per-lóshnost várovati i*).

V' *sedmi sapovedi je prepovédano: Tatvina k*), *goljfiya per méri in vagi l*), *perdershanje ptujiga blagá m*) in *saslúsheniga plazhila n*), *odertiya per posojevanji*, in vse

ozhí od políshpane shénske, in ne pogledúj radovédno v' lépo postavo ptujke. Sirah. 9. 8.

h) To je vólja bóshja: vashe posvezhénje de se sdershitè kurbanja in de vé fléhern med vami svôje teló v' fvetósti in zhasi ohraniti, ne pa v' nespodóbni posheljivosti, kakor nevérniki, ktéri Bogá ne posnajo. 1. Tef. 5, 3—6.

Ker imamo tedej té obljuje, preljubi, se ozhistimo od vsíga omádeshanja na dushi in na teléfu, in dokonzhájmo posvezhevánje v' strahu bóshjim. 2. Kor. 7, 1.

i) Ne isdáj se neframnim shénskim, de ne sapravísh sam sêbe s' premoshênjem vred. Sirah. 11, 6.

k) Ne kradi. Mat. 18, 19.

l) Iméjte pravizhne vage, pravizhne mèrnike in pravizhne bokale. 3. Mojs. 19. 36.

m) Zhlóvek, ktéri se v' tém pregréshí, de utaji, kar je bilo njegóvi svestôbi isrozhèno, ali komu kaj po sili vsame, ali mu szer sílo in krivizo déla, ali de kaj sgubléniga najde, in utaji, in vérh téga she po krivim perféshe; ali zhe se szér kaj pregréshí v' takihrezhéh, v' kterih se ljudjé pregréshujejo: naj krivize preprizhan vse popólnama povérne. 3. Mojs. 6, 2—5.

n) Gorjè mu, ktéri svôjo híslo s' krivizo, in svoj hram s' goljfiyo sida; ktéri svôjiga blíshnjiga po nedólshnim satéra, in mu ne dá saflúsheniga plazhila. Jerem. 22, 13.

poshkódovanie blishnjiga na njegovim pre-moshênji in v' njegovih pravizah p).

V' sêdmi sapóvedi je sapóvedano vsakimu svôje pustiti, dati in oprávití q), ukradeno poverniti r) in storjêno shkódo poprávití s).

- o) Ako posódiš dnarjev kakimu ubógimu smed môjiga ljudstva, ktéri per tèbi prebiva, ne déljaj s' njim, kakor térjavez, in ne satéraj ga s' obrestmi. **2. Mojs. 22, 25.**
- p) Ne déljaj krivize svôjimu blishnjimu in ga ne satéraj s' filo. Ne podershúj do jutra plazhila najémniku. **3. Mojs. 19, 12. 35.**
 Ne déljajte krivize ne per sôdbi, ne per vatlu ne per vagi, ne per méri. **3. Mojs. 19, 12. 35.**
- q) Dájte vsakimu, kar ste mu dolshní: dávek, kómur gré davek, zól komur gré zól. **Rim. 13. 7.**
 Dajte zesarju, kar je zesarjoviga in Bogú, kar je bôshjiga. **Mat. 22, 21.**
- r) Zhe pa rêzhem hudôbnimu: Gotóvo bošh umèrl, on pa pokóro stori sa svôje grêhe, in stori, kar je prav in dôbro, in ravno ta hudôbnesh povêrne saštavo, ki jo je bil rópal, in shivi po sapóvedih shivljênja, in krivize vézh ne déla, en bo gotóvo shivel in ne bo umèrl. **Ezeh. 33, 14, 15.**
- s) Ako kdo poshkódova njivo ali vinógrad, in puſti svôji shivini, da se pase na ptujim, ta naj pozenitvi shkóde povêrne od nar bôljshiga, kar ima na svôji njivi ali v' svojím vinógradu. **2. Mojs. 22, 5.**

V ôsmi sapóvedí je prepovédano: krivo prizhovanje t), kriva tóshba u), vse lashí, tudi lashí shale (nórzhije) in v' síli v), obrékovanje w), opravljanje x), krivo natólzovanje y), predérsna sódba z), podpihovanjé a)

- t) Kriva prizhá ne bo bres shtrafenge, in kdor lashí govori, ne bo odshél. — Kdor lashe, bo poginil. Pripov. 19. 5, 6.
- u) Krivizhna prizha se posméhúje sódbi, in ufta hudôbnih poshirajo krivizo. Pripov. 19, 28.
- v) Ne legájte. 3. Mojs. 21, 11. — Poloshite od sêbe lash, in fléhern naj govori relnízo s' svôjim blishnjim; sej smo udje med sebój. Efesh. 4, 25.
- w) Ne obrekovájte eden drúgiga bratje! Kdor nam-rezh od svôjiga brata hudo govori, ali ga sódi, govori hudo od postave in sódi postavo. Zhe pa postavo sódish, nisi njéni spolnovávez, ampak njéni sodnik. Jak. 4, 11.
- x) Déni prézh hudóbne ufta, in opravljívi shnabli naj bódo dèlezh od têbe. Šir. 6, 24.
- y) Nihzhè naj v' svôjim fèrzu ne misli kàj húdiga sóper svôjiga blishnjiga. Zahar. 8, 17.
- z) Kdo si ti, ki sódish ptujiga hlapza? Svôjimu Gospódu stoji ali pade. Štál pa bo; sakaj Bog je sadôsti mogózhen ga pó kôuzu dershati. Rim. 14, 4.
- a) Preklét je podpihovavez in jesizhnik na dvé plati: sakaj med maógimi, ki imajo mir meí sebój, bo sdrashbo napravil. Širah. 33, 15.

V' ósmi sapóvedi je sapovédano: Resniza, b), odkritosérzhnost v' nashim govörjènjì in djanji c), pogánjanje sa dóbro imè blishnjiga d), preklix obrekovanja in opravljanja.

Dvé poslédnji sapóvedi prepovedújete vle posheljènje tega, kar je drugih ljudi.

V' dvéh poslédnjih sapovedih je sapovédano: Zhístost serzá e), krotènje hudiga posheljènja f), poséбно nobènih sheljá ne imèti do téga, kar ni nashe g).

- b) Sléhern naj govori resnizo s' svòjim blishnjím. Efesh. 4. 25.
- c) To mólim, de naj vafha ljubésen védno bolj in bolj raste v' nauku in v' vshim sposuanji, sató de prévdárite, kaj de je nar bóljsi, de bi shivéli pripravósto in bres spotike do dnéva Kristufoviga. Filip. 1, 9. 10. Nobèniga gréha ni storil, in v' njegovih uslih ni bilo nizh krívizhniga nájdeniga. 1. Pet. 2, 22.
- d) Govôri besédo sa mutza in sa potrebe popótniga ptujza. Govôri in fódi, kar je prav, in déljaj pravizo rèveshu in ubógimu. Pripov. 31, 8, 9.
- e) Blagor jim, ktéri so zhístiga serzá; kér Bogá bódo glédali. Mat. 4. 8.
- f) Tórej ne puštité gréhu v' svòjim umerjózhim teléfu takó gospodovati, de bimu bili v' njegovih shèljah pokórnì. Rim. 6, 12 — Ktéri so pa Kristufovi, so svóje mesó s' pregréhami ia hudim posheljènjem vred krishali. Gal. 5, 24.
- g) Ne poshèli svòjiga blishnjiga hífhe; ne poshèli svòjiga blishnjiga shène; ne njegoviga vòla, ne njegoviga ôfla, ne kàj drugiga, kar je njegoviga. 2. Mojs. 20, 17.

Bog je tudi našhe sheljé in našhe posheljênje postavi podvèrgel, de nam pokashe:

1. De je Gospód našhíh sèrz *h*).

2. De mu ni nízh skritiga od téga, kar se v' našhim sèrzu godí *i*).

3. De je njegóva postava velíko bóljshi, kakor vse zhlovéshke postave, ktére nam le sunanje déla sapovédati samórejo, pa ne obféshejo tudi našhíh nótranjih mísel *k*).

4. De, gréh satréti, je tréba ga prèzej per isvíru, kar je hudo posheljênje, sadushíti *l*).

Is dvéh póslednjíh sapóved se uzhimò, de ni sadósti, de kristjan sapóvedane dolshnósti le sunanje spolnúje, temúzh de mora tudi snótrej vóljo iméti, to je is vsíga sèrza perpravljén biti vsé storiti, kar je sapóvedano, in vse opuštiti, kar je prepóvedano *m*).

h) Králjevo serzé je v' môzhi Gospoda, kakor potóki s' vodó: obèrne ga, kamor hózhe. Pripov.

21. 1. — Gospód sèrza téhta. 2. v.

i) On, ki sèrzu na dnó vidi, in ki je svelizhar tvóje dushe, se ne da goljfatí. Sirah. **24, 12.**

k) Kje je tako imenitno ljudstvo, ktéro ima takó pravizhne narédbe, in sódne postave kakor je vsa ta postava; ki vam jo daní pred ozhí poloshim? 5. Mojs. **4, 8.** — Vémo, de je postava duhóvna. Rim. **7 14.**

l) Slèhern je skufhan, ko je od svójiga posheljénja napeljeván in vabljen. Ko je po tém posheljênje spozhélo, rodi gréh, gréh pa, ko je storjen, rodi smért. Jak. **1, 14. 15.**

m) Ne vsak, ktéri mi pravi; Gospod, Gospod! pójde v' nebéshko kraljéstvo, ampak le tisti ki stori vóljo môjiga nebéshkiga Ozheta. Mat. **7, 17.**

Bog je tistim kateri njégove sapóvedí spolnújejo, vézhno shívljênje *n*), in tudi na tém svétu mnógo frézhó in shégen obljubil *o*).

IV. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved splók.

Dolshni sino zerkvéne sapóvedí spolnovati *p*):

1. Kér nam zhetèrta bôshja sapóved dolshnôst naloshi, duhovsko in deshélko gospósko ubógati.

2. Kér je Kristul, nash bôshji postavodaj, v' evangelií naravnost sapóvedal zerkév poslušhati *q*).

Zerkvéne sapóvedí, kére nam je poséбно tréba védití, in jih spolnovati, so téle;

1. Posvezhúj sapóvedane prasnike.

n) Ako hózhefh v' shívljênje iti, spolnúj sapóvedí. Mat. 29, 17.

o) Njih veliko tavshent fkasujem usmiljenje, tistim namrezh, kateri me ljubijo in spolnújejo môje sapóvedí.

p) Ubógajte svôje vikshi in jim bodite pokórni; zhujejo namrezh, kakor taki, kateri bódo odgóvor dajali sa vashe dushe, de bódo to s' veséljem stórilí in ne sdihováje, to bi namrezh ne bilo dôbro sa vas. Heb. 13, 17.

q) Ako tudi teh ne poslušha, povéj zérkvi; ako pa zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor malikovavez in ozhiten gréfhnik. Mat. 18, 17.

2. *Bódi ob nedéljah ino in sapovédanik prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo (ándohtjo) per svéti masli.*

3. *Pósti se sapovédane póstne dni, namrezh shtirdefetdanski post, kvaterne in druge sapovédane póstne dni; sdèrshi se tudi ob pétkih in sabótah mèsnih jedi.*

4. *Spovéj se svójih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v létu, in o velikonózhnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.*

5. *Ne obhájay shenitve o prepovédanik zhasih.*

V. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih dvéh zerkvénih sapóved.*

A. *Pèrva zerkvèna sapóved: Posvezhúj sapovedane prasnike.*

Zèrkev sapové v' pèrvi sapóvedi prasnike ravno takó prasnovati, kakor nedélje, tórej tudi o prasnikih pozhivati, ne délati, temúzh Bogú prijétne déla opravljati. — Zerkév prepovedúje o prasniku vse tisto, kar je prepovédano v' nedéljo; namrezh:

1. *Vse hlapzhévlike déla bres potrebe in praviga pervoljènja, ktére déla so, kakor v' nedéljo, zéli dan prepovédane,*

2. Take opravila in rasveseljevanja, ktere temu dnevu ali nezhaft delajo, ali njegoovo posvezhevanje opoverajo.

B. Druga zerkvena sapoved: *Bodi ob nedeljah in sapovedanih prasnikih s spodobno poboshnostjo per sveti masli.*

V drugi zerkveni sapovedi je sapovedano, ob nedeljah in sapovedanih prasnikih biti per zeli sveti masli s' poboshnostjo ali andohtjo. De nedelje in sapovedane prasnike po namenu zerkve posvezhujemo, moramo ne le per sveti masli biti, ampak tudi pridigo pasno (samerkljivo) pollushati, sveta sakramenta pokore in altarja prejemat, duhovne bukve brati, per popoldanski boshji slushbi biti, in druge dobre dela opravljati.

V drugi zerkveni sapovedi je solébnó *pre-povedana lenoba v' boshji slushbi* ob nedeljah in prasnikih; kakorlhna je postavim:

1. Zhe kdó ni per zeli sveti masli, ali pa zhe ni per nji s' poboshnostjo, ali pa zhe je malokrat per pridigi.

2. Zhe se zhaš sapovedane boshje slushbe potrati s' jedjó, pijázho, igro in drugim rasveseljevanjem, ktero od boshje slushbe odvrazha. ☒

* 1. *Od svete mashe.*

a. *Kaj de je sveta masha, in kaj de se per nji godi.*

Sveta masha je nekervava daritev noviga testamenta, vedni spomin kervave daritve, ktero

je Jésum Kristuf na krishi opravil r). Jésum Kristuf je daritev svéte mashe per sadnji vezhérji postavil. 1. Jé vsél krùh in kélih s' vinam. 2. Je obóje poshégnal in rékel nad kruham: *To je môje teló; in nad kéliham: Tó je kélih môje kervi.* 3. Je dal obóje prizhujózhim aposteljnám savshiti. 4. Je sapovédal: *Tó déljajte k' môjimu spominu s).*

Per svéti mashe se *nevidno Jésum Kristuf sam* darúje sa na svôjimu nebéshkimu ozhétu; *vidno pa maschnik* to daritev opravlja t).

Maschnik opravlja daritev svéte mashe:

1. Sposnáti nar vishi gospóltvo bôshje, in nar vézhi oblast, ki jo ima zhes vse štvari.
2. Še Bogú sahvaliti sa vse njegóve dobrete.
3. Dosézhi od Bogá odpushênje gréhov.
4. Spróstiti od Bógá vsih tistih gnad, katerih potrebújemo.

r) Trir. sbór. v' 22. séji; 1. pogl. Nafh Bog in Gospód Jésum Kristuf, je per sadnji vezhérji tisto nózh, ko je bil isdan, daroval svôje teló in svôjo kri Bogú Ozhétu pod podobo kruha in vina, in pod unanjimi snamnji téh rezhi je tó dal de so vséli tisti, ki jih je takrat postavil maschnike nóviga testamenta; ravno takrat je pa tudi njih nastópnikam v' duhóvstvu sapovédal opravljati tó daritev s' besédami: *To storite k' môjimu spominu.*

s) Mat. 26, 26—28. Mar. 14. 22—24. Luc. 22. 19. 20.

t) Vef nauk katólfhke zérkve od daritve svéte mashe je najti v' 22. séji Trident. sbôra.

Daritev svéte mashe se darúje in se smé darovati le samimu Bogu. Opravlja jo mashnik sa shive in mèrtve. †

b) *Kakó de se móra per svéti mashi biti.*

Per zéli svéti mashi móramo biti, nobê-niga njénih ímenitníshih délov ne smémo po nemarnim samuditi; ni pa sadôsti, de smo le prizhujózhi, kadar se bère, ampak móramo tudi 1) pasno (samerkljivo), 2) zhaftitljivo, 3) pobóshno (s' ándohtjo) per nji biti.

Nar imenitníshi déli svéte mashe so: *evangéli, darovanje, povsdigovanje in obhajilo.*

Per evangéliu se spómimo, de je dolsh-nóft evangélski nauk posnati, ga tudi pred vsm svétam terditi, le sanj pognati, in po njêm shivéti. — *Per darovanji* svôje misel s' mashnikovo mislijo sklenímo, in se Bogu darovájmo. — *Per povsdigovanji* Jesusa Kristusa pod podóbi kruha in vina molímo in sposnajmo, ko se na pèrsi térkamo, de so naši gréhi Jesuove smèrti krivi. Obshalújmo svôje gréhe in obudímo véro, upanje in ljubésen. — *Per mashnikovim obhajilu*, zhe k' obhajilu ne grémo, storímo to v' duhu, to je, iméjmo sheljé teló Jesusa Kristusa vrédno prejéti. ✕

2. *Od pridig.*

Pridiga, poslušanje bôshje beséde, gré tudi k' bôshji slushbi.

Pridige móramo poslušhati:

1. Kér se v' pridigah bôshja beséda osnanúje in raslaga.

2. Kér práv maló kristjanov resnize svéte vére raslôzhno in do zhistiga vé; kér jih veliko v' mladosti ne poslušha dólgo zhasa in sadôsti pasno (samerkljivo) nauka, v ktérim se vérine in djanške resníze do zhistiga raskladajo.

De so pridige komu k' pridu, mora 1) bres rastrésenja in práv samerkljivo poslušhati; 2) to, kar je rezhêno, môra nase obrazhati in ne na druge; 3) poslédnjízih môra reznizhno vóljo iméti, in si persadevati, de nauke pridigarjeve spolnúje.

§. 2. *Od tréh poslédnjih zerkvénih sapóved.*

C. Trétja zerkvéna sapoved: *Pósti se sa povédane póstne dni, namrezh shtirdeset-danski póst, kváterne in druge sapovédane póstne dni; sdérshi se tudi o pètkih in sabotih méfnih jedi u).*

---

u) Ód pósta govori trident. sbòr v' 25. seji po posébnim ukasu le splòh, in sapové terdó, de naj se vse tó spolnúje, kar je bilo shé v' drugih zerkvénih sbòrih sapovédano.

Tretja zerkvéna sapóved sapové, se sder-shati o pétkih in sabóтах mésznih jedi, druge sapóvedane pôstne dni pa tudi vsih mléznhnih in jajzhnih jedi, zhe jih ne perpušti jésti splóh veljavna navada, kakorshna je per naf in po némshkih deshêlah. — De se tretja zerkvéna sapóved popólnama spólne, si móra zhlôvek o sapóvedanih pôstnih dnéh tudi káj pertêrgati, kar se sgodi, zhe se taki dan le enkrat do sitiga najé.

D. Zhetërta zerkvéna sapóved: Spověj se svójih gréhov postavljenimu spovedniku k' manjšhimu vsaj enkrat v' létu, in o veliko-nózhnim zhasú prejmi svéto réshnje teló.

Zhetërta zerkvéna sapóved sapové spóved vsako léto, in tudi svéto obhajilo o velikonózhnim zhasú.

E. Péta zerkvéna sapóved: Ne obhajaj shenitve o prepóvedanih zhasih.

Péta zerkvéna sapóved *prepové*, od pèrve adventne nedélje do prasnika svétih tréh kraljev ali Kristusoviga rasglasênja, in od pepelnizhne sréde do pèrve nedélje po velíki nózhi shenitvo obhajati.

IV. P o g l a v j e.

Od svétih sakramentov.

I. R a s d é l i k.

Od svetih sakramentov splòh.

Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade, od Kristusa Gospóda k' našimu posvezhevanju postavljeno. Svéti sakramenti naš posvezhújejo, kér nam eni navadno posvezhujozho gnado in opravízenje dodelé, eni pa tó gnado v' naš pomnóshijo (ali pogmérajo). Posvezhujózha gnada in opravízenje se nam navadno dodelí po sakramentih *kérsta* in *pokore*. Sakramenti imajo svójo djansko mózh od svójiga sazhétníka Jesufa Kristufá.

Sédem sakramentov je v); imenújejo se:
1. svéti *kérst*.

v) Trident. sbòr v. 7. séji, 1. kan. pravi: Zhe kdo pravi, de niso vsi sakramenti nóve savése od Jesufa Kristufa Gospóda našhiga postavljeni; ali de jih je vézh ali mánj kakor sédem, namrezh: *kérst*, *birma*, sakrament altarja, *pokóra*, *poslédnje ólje*, *masnikovo posvezhevanje* in *sakou*; ali zhe pravi, de eden ali drugi téh sédem sakramentov ni resnizhno pravi sakrament, ta bódi od pravovérnih odlózhen.

2. *svéta birma.*
3. *svéto réshnje teló.*
4. *svéta pokóra.*
5. *svéto póslednje ólje.*
6. *svéto mashnikovó posvezhevanje.*
7. *svéti sakon.*

II. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov posébej.

§. 1. *Od sakramenta (. kèrsta.*

Svéti kèrst je pèrvi in nar potrebnishi sakrament, v' ktérim je zhlóvek s' vodó in bôshje besédo od poerbaniga gréha, in od vsih drugih storjénih gréhov, zhé jih je kàj pred kèrstam stóril, ozhishen in v' Kristusu kakor nova stvar prerójen in posvezhèn.

Svétimu kèrstu se pravi pèrvi sakrament, kèr móra zhlóvek popréd kèrsthen biti, préden kak drugi sakrament prejéti samóre. Kèrst se imenuje *nar potrebnishi* sakrament, kèr ne móre nihzhé, tudi nobèn otrók ne, bres kèrsta svelizhan biti w).

Sakrament svétiga kèrsta dodeli:

1. *Odpushênje isvirniga ali poerbaniga gré-*

w) Jésuf pravi: Resnizhno, resnizhno ti povém; ako kdo ni prerójen is vóde in svétiga Duha, ne móre priti v' bôshje kraljéstvo. Jan. 3, 5.

ha, in drugih pred kèrstam storjènih gréhov *x*), tudi vsih vézhnih in zhasnih shtrafeng.

3. Per njem sadobí naša dušha gnado bôshjo, po ktéri smo opravizheni *y*), otrôzi bôshji in érbi vézhniga svelizhanja *z*).

3. Gredó tifti, ktéri f. kèrst prejmejo, v zérkev bôshjo, in postanejo njéni udje *a*).

4. Dušhi se utifne neisbrifljivo snamnje; tórej se tudi svéti kèrst ne móre vézh ko enkrat veljávno in bres smèrtnigna gréha prejéti *b*).

x) Bog naš ni réshil savolj dél pravize: ki smo jih storili, temúzh savolj svôjiga usmíljènja fkos kerft prerojènja in fkos ponovljènje svétiga Duhá. Tit. 3. 5. — Kdor véruje in je kèrsthen, bo svelizhan; kdor pa ne véruje, bo pogubljen. Mark. 16, 16.

y) Vi pa ste v' iménu našhiga Gospóda Jesufa Kristufa, in v' Duhu našhiga Bogá omiti, posvezhèni in opravizheni. 1. Kor. 6, 11.

z) Bog naš je — fkos kèrst prerojènja — réshil — de smo — fkos njegóvo gnado opravizheni, érbi po upanji vézhniga shivljènja. Tit. 3, 5. 7.

a) Mi vsi, Judje in ajdje, sushni in prôsti smo bili fkos eniga Duhá k' en'imu teléfu kèrstheni in s' enim Duban napojeni. 1. Kor. 12, 13.

b) Glej: Trident. sbôr, 8. séjo, 11. kanon od sakramentov splôh.

+
V' sili sme vsak kerstíti; s'zer ímajo pa le shkofje in fajmashtri pravízo kerstíti; s' njih perpushênjem pa sméjo tudi drugi mashniki in djakoni kèrstíti.

Kdor kershúje, móra:

1. Mifel iméti tako kerstíti, kakor je *Jesuf Kristuf* sapovédal. 2. Móra zhlovéka, ktériga kershuje, s' pravo vodó oblíti. 3. Móra med cblivanjem téle beséde isrêzhi: *Jest te kèrstim v' iménu Ozheta, in Šina, in svétiga Duhá.*

Bótri in bótre so dolshní tiste, ki so jih per svétim kèrstu dershali, v' kershanski véri dôbro poduzhíti, kadar starshev ni prizhujózhili ali pa kadar so saníkerni. +

§. 2. *Od sakramenta svéte birme.*

Svéta birma je sakrament, v' kèrim je kèrsheni zhlovék s' svéto krismo in bóshjo besédo od svétiga Duhá v' gnadi potérjen, de svójo véro slanovitno sposná in tèrdi, in po nji shivi.

Birma tudi dodelí pomnoshenje (pogméranje) posvezhujózhe gnade c), in da poséбно

c) Bog naf je s' vami v' Kristufu poterdil in masilil, on naf je tudi sapezhátel, in djál sastavó Duhá v' nafhe fèrza. 2 Kor. 1, 21. 22.

gnado, de kërsheni zhlôvek véro stanovitno sposnà in tèrði; in po nji shiví. Vtisne tudi dufhi neisbrisljivo snamnje; tórej tudi zhlôvek ne móre vèzh ko enkrat bírman biti.

De kdo f. birmo vrédno prejme; móra biti v' stanu gnade bóshje; odrásheni morajo pa she vèrh téga v' véri, in posébnò, kar ta sakrament tizhe, dôbro poduzhèni biti, in tudi s' molitvijo in s' drugimí dôbrimi déli se k' tému perpravljati. Tudi k' birmi se bôtri in bôtre vólijo.

§. 3. *Od sakramenta presvétiga réshnjiga telésa.*

Sakrament svétiga réshnjiga telésa je nár svetéjshi sakrament, je pravo teló in prava kri nashiga Gospóda Jésusa Kristusa pod podóbo kruha in vina d).

---

d) Kadar so pa vezhérjali, je vsél Jésuf krùh, in ga je posvétíl in raslómil, in ga dal svôjim uzhenzam, in je rékel: Vsemite in jéjte; tó je móje teló. In je vsél kélih, je sahvalil in jim dal rekozh: Pite is njega vli; sakaj to je môja kri nôve savése, ktéra bo sa njih veliko prelita v' odpushènje gréhov. Mat. 26, 26—28.

1. Pod *podóba kruha* je shivo teló Jesufa Kristufa prizhujozhe, tórej je tudi njegóva kri in njegóva dusha prizhujózha. 2. Pod *podóba vina* ni le kri ampak tudi teló Júsufa Kristufa: pod vsako podóbo, tudi v' nar manjšhi drobtinizi ali káplizi je zéli Kristuf prizhujózha kakor Bog in zhlóvek. Is téga se vidi: 1. De móramo Júsufa Kristufa v' prelvétim sakramentu altarja molíti. 2. De tísti, ktéri sakrament altarja tudi le pod eno podóbo ali tudi le en kószhik svéte hóstje savshije, zéliiga Kristufa prejme, to je, ne le njegóvo telo, ampak tudi njegóvo kri. 3. De Kristuf takó dólgo, dókler podóbe niso povshite, pod njimí smírej prizhujózha óstane.

Jésuf Kristuf jesakrament altarja per sadnji vezhérji povstavil, ko je s' svôjimi uzhenzi (jógri) velikonózhno jagnje jédel:

1. V' spomin svôjiga terpljenja in svóje smerti e).

De daje dusham vérnih kristjanov shivesh sa vézhno shivljénje f).

e) To storite k' môjimu spominu. Luk. 22, 19. Kólikokrat bóte jédli ta kruh, in ta kélih píli, bóte smért Gospódovo osnаноvali, dokler ne pride. 1. Kor. 11, 26.

f) Refnizhno, refnizhno vam povém: Ako ne bóte jédli mesá Sinù zhlovékoviga, in píli njegóve kervi, ne bóte iméli shivljénja v' sèbi. Kdor jé môje mesó in píje môjo kri, ima vézhno shivljénje, in jést ga bom obudil poslédnji dan, Jan. 6, 54. 55.

Dolshní smo sakrament svétiga réshnjiga teléfa prejemati, kér ga je **Jesuf Kristuf** prejemati terdó sapovédal in ga sa tó póstavil, de nam v' njem daje shivesh sa vézhno shivljénje. Po zerkvení sapóvedí smo dolshni pod smèrtnim gréham, sakrament altarja vsaj enkrat v' létu, in szer o vélikonózhním zhasu prejéti. Prejéti je tréba ta sakrament tudi v' smèrtni nevarnosti, kér je popótniza v' vézhno svelizhanje; zérkev tudi shelí, de bi ga vézni vezhkrat v' létu prejéli, kér je duhóvna jèd in shivesh dushe.

od
 a. *Od perprave k' vrédnimu vshivanju téga sakramenta.*

Kdor hózhe sakrament svétiga réshnjiga teléfa vrédno prejéti, se mora k' tému práv in skérbno perpraviti *g*).

Perprava ktéra je potrebná k' vrédnimu savshivanju svétiga réshnjiga teléfa, je *dvójna* sadéne *dusho*, ena pa teló.

Perprava, ktéra sadéne *dusho*, je *zhistost vesti* in *pobóshnost* (ali andoht) *serzá*.

Zisto vést iméti se pravi vsaj bres vsih smèrtnih gréhov biti, to je, biti v' stanu posvezhujozhe gnade bôshje.

Pobóshnost serzá obstoji v' tém:

---

g) Nai presódi zhlôvek sam fêbe, in takó naj jé od téga kruha, in pije od kéliha. 1. Kor. 11. 28.

1. De obudimò véro, upanje in ljubésen.
 2. De mólimo presvéti sakrament altarja.
 3. De se hvaléshno spómnilimo smérta Jé-
 susa Kristusa, ktérimu v' spómín je ta sakra-
 ment povstavljen, in nam sapovédano, de ga
 vshivamo.

4. De se vádimo v' pohlévnošti in drugih
 keršhanskih zhédnoštih, polébnó pa v' ljubésni
 do blishnjiga.

Presvéti sakrament altarja vrédno prejéti
 móra zhlôvek, zhe ni nevarno bolán.

1. Od dvanajste ure pretezhêne nozhí tésih
 bíti;

2. Móra spodóbno oblézhen priti, in s'
 vsó mogózhó zhaštjó k' misi Gospódovi persto-
 piti.

b. *Od tega, kar je tréba storiti per savshi-
 vanji presvétiga réshnjiga telésa.*

Kadar se pred obhajílam konfiteor, to je
 ozhitna spóved móli, se móra she enkrat gré-
 vengá in shalost savólj svôjih gréhov obudíti.
 Kadar mashnik ljudém svéto hóstjo pokashe, jo
 móramo ponishno molíti, se na persi tèrkati
 in rézhi: *Gospód! nisim vréden, de grésh
 pod mójo strého; ampak rézi le besedo, in
 osdravljena bo moja dusha.*

Per prejémanji svéte hóstje se ústa spodóbno
 odpró, jésik se na spodenj shnábel poloshi,
 béli pèrt, zhe je perpravljén, se pred sé

vsame, in teděj le prejme in savshije svéta hóstja, pa se ne smé ne svezhití, ne dolgo v' uftih iméti.

c. *Od tèga, kar je po svétim obhajilu storiti.*

Po svétim obhajilu se:

1. Jésusu Kristufu sahvalimo sa nelkônzhno gnado, ktéro nam je skasal, de se je ponishal k' nam priti.

2. Ga v' ponishnosti molímo;

3. Se mu darovájmo;

4. Ga prolímo. de naj s' svôjo gnado védno per nas ostane:

5. Véro, upanje in ljubésen obudímo, in vse storjéne dôbre sklépe ponovímo;

6. Mu vse svôje duhne in teléne teshave in potrebe potoshímo.

§. 4. *Od sakramenta svéte pokóre.*

Od tèga, kar je od tèga sakramenta tréba vediti, in od perprave ga vrédno prejéti.

Sakrament svéte pokóre je sakrament, v' ktérim v' tó postávijen maslnik na bôshjim méstu gréshniku po kèrstu storjéne gréhe odpusti, zhe se jih sgrévano in do zhistiga spové, in tudi resnizhno vóljo ima se pobóljshati in pravo pokóro délati h).

---

h) Gospod Jésuf je vdihnil v' svôje uzhénze, ter jim je rékel: Prejmite svétiga Duhá, ktérim bôte gréhe odpústili, so jim odpúshèni, in ktérim jih bôte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22. 23.

Ta sakrament je všim potreben, ktéri so po s. kërstu hudó greshili *ž*. V' tém sakramentu sadobimó: 1. Odušhênje gréhov, 2. Odušhênje vézhne shtrafenge, 3. gnado bôshjo, 4. mir vestí.

Pravo pokóro délati se pravi, se verníti k' Bógu, od ktériga se je gréshnik s' gréham odvèrnil *k*). Svôje gréhe študiti, se jih resnizhno kesáti, se jih spovédati in sanje sadoštiti. K' sakramentu pokóre je téh pét rezhí potrebnih: 1. Isprashevanje vestí, 2. grévenga, 3. tèrden sklèp (ali naprejšetje), 4. spóved, 5. sadoštênje.

a. *O d isprashevanja vestí.*

Vést isprashevati se pravi pomisliti, kaj de smo greshili od sadnje spóvedí, ali pa od tistiga zhasa, kar smo sazhéli gréh lposnavati. Per isprashevanji vestí se móra nar popréd svéti Duh na pómozh poklízati, de naj nas ras-

- i) Zhe se pa svôjih gréhov ispovémo, je svést in právizhen, nam nashe gréhe odpuštiti, in nas ozhístiti od vse krivize. 1. Jan. 1, 9. Ktérím bóte gréhe odpuštili, so jim odušhèni: in ktérím jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 23.
- k) Oberníte se spét k' mèni, vi puntarški otrôzi, in osdravil vas bóm ed vašhiga odstópa. Glej, pridemo k' tèbi; ti si namrezh nasl Gospód in Bog. Jer. 22, 2. Sposnàj svôjo hudobíjo kër si greshil soper Gospóda svôjiga Bogá. Jer. 2. 13.

svetlí, in nam da sposnati, kaj in v'zhém smo
greshili 1);

po tém je tréba pomisliti:

Šplóh.

Ali nismo greshili s' mislimi, s' sheljami,
s' besédami, ali pa zeló v' djanji. Sraven se
móra tudi misliti na sórtó in shtevílo velíkih
gréhov, in tudi na okólskine, ktére gréh nekó-
liko vézhi stóre, alí ga pa spremené. X

Poséбно pa je tréba premisliti:

1. Ali se nismo pregréshili sóper desét
bóshjih sapóved, ali pét zerkvénih sapóved.

2. Ali nismo krivi eniga ali vézh lastnih,
ali pa tudi ptujih gréhov.

3. Ali nismo opustili déla usmilenja blish-
njimu skasovati, ali druge dôbre déla, ki smo
jih bili storiti dolshni.

4. Ali smo dolshnósti svôjiga stanú spolnili,
ali jih nismo spolnili.

Per isprashevanji gréshnih misel je tréba
pomisliti, ali smo iméli nad njimi radovóljno
dopadajénje ali nè; in per sheljah, ali smo
vanje dovolíli ali né, desiravno se djanje ni sgo-
dílo. Per sprashevanji vestí se shtevíla hudih

---

1) gl. Pf. 17, 29. in Pf. 23, 6.

gréhov spómimo, zhe pomislimo, ali smo gréh vsak dan, téden ali méfiz storili, in kólikokrat na dan, v' tédnu, v' mézsu.

b. *Od grévenga.*

Grévenga je stud nad gréham, ki je narvézhi hudo, in snotranja shalost savolj rassháleniga Bogá, sklénjena s' resnizhnim sklépam Bogá ne vézh rasshaliti. Grévenga móra biti 1. *notranja*, 2. *zhesnatorna*, 3. *zhes vse*, in 4. *splóshna*.

Grévenga je *notranja*, kadar ni le v' ustih, ampak tudi v' sérzu, to je, zhe gréshnik ne rézhe samó s' besedo, de ga greva, ampak je tudi v' sérzu ginjen *m*). Grévenga je *zhesnatorna*, zhe gréshnika gnada svétiga Duha, in zhesnatorni nagibi (urshohi) k' grévengi obudé *n*). Sgól *natórna* je, zhe gréshnik samó is naturnih nagibov (urshohov) gréh obshalúje in stúdi, postavim sató, kér je v' zhasno nesfrézho, in framóto ali shkodo prishel. Sgól *natórna grévenga* ne samóre odpushénja per Bógu sadobiti. Grévenga je *zhes vse*, zhe gréshnika bolj gréva, de je Bogá rasshalil, kakor ko bi bil vlé na svétu sgubil. Grévenga je

m) Bogú prijéten dar je potérti duh; potértiga in ponishaniga serzá ne bosh savèrgel. Pf. 50, 20.
n) Shalost, ktéra je po Bógu, déla pokóro k' stanovitnimu svelizhanju. 2. Kor. 7, 10.

splóshna, zhe obfèshe vse gréhe bres vsiga isjémka.

+ Zhesnatórna grévenga je dvójna *popólnama* in *nepopólnama*.

Popólnama grévenga je zhesnatórna shalost in zhesnaturen stud nad gréham, kér je gréshnik Boga, nar vézhí dobróto, ki jo zhes vse ljubi, rasshalil; mémo téga móra pa gréshnik resnizhen sklèp storíti, Bogá ne vézh rasshaliti. Popólnama grévenga se takó obudí:

Moj Bog! vsi môji storjèni gréhi so mi is sèrza shal, kér sim tébe, svòjiga preljubesniviga Bogá, tébè vso svetóst in neskónzhno dobróto, ki te is zéliga sèrza ljubim, s' njimi rasshalil. Tèrdno sklénem, s' tvòjo gnado svoje shivljénje pobóljshati, in vse, tudi smèrt raji preterpèti, kakor tébe svòjiga Bogá, tébe neskónzhno svetósti in dobróto she kdáj s' kakim gréham rasshaliti. Dáj mi gnado spolniti ta moj sklèp! to te prósim po neskónzhnim saslushènji tvòjiga bôshjiga Sinú, nashiga Gospóda in Svelizharja Jèsusa Kristusa.

De popólnama grévengo obudimó, móramo 1. Bogá sa njegovó gnado profiti; 2. Ši k' sèrzu gnati in premilliti, kdo de je tisti, ki smo ga rasshalili; 3. Še móramo v' obudovanjí grévengé vezhkrat vaditi. Zhlòvek je dolshan popólnama grévengo obudíti: 1. Kadar ima kak svéti sakrament prejéti, pa ni v' stanu gnade bôshje, in nima perlóshnosti se spovédati; 2. Kólikorkrat je v' kaki smertni nevarnosti. Prav

koristno in dôbro je popólnama grévengo vsaki dan obuditi, posébnó pa préden se spat gré. Odupushênje gréhov dodelí tistim, ktéri nimajo perlóshnosti se spovédati, pa imajo resnizhno vóljo, kakor hitro bo mogózhe, k' spóvedi iti.

Nepopólnama grévenga je zhesnatórna shalost in stud nad gréham, ali sa tó, kér je gréh sam na sébi ostúden, ali pa sa to, kér gréh sgubo nebél, in vézhno peklénko shtrafengo s' sébój pernêse; sraven se môra têrdno skleniti, Bogá vézh ne rasshaliti. Grélnik, ktéri nepopólnama grévengo obudí, môra po saflushênji Jésula Kristula odpushênje svôjih gréhov upati, in Bogá sazhétnika vse pravize in svôjiga lastniga opravízenja ljubiti sazhéti. Nepopólnama grévenga se takó obudí: 1

Moj Bog! is zéliga sérza mi je shal, de sim te rasshalíl. Resnizhno stúdim in is sérza sovrashim svôje gréhe, nékaj savolj njih gnusôbe, nékaj pa tudi, kér sim savolj njih nebésa sgubil in pèkel saflushil, in kakor réf gréh sovrashim in zhèrtim, takó réf ljubim od sdaj sa napréj pravízo, in têbe o moj Bog! ki si studénež in sazhétnik vse pravize. Úpam od tvôjiga nekônzhniga usmiljenja po saflushênji Jésula Kristula, svôjiga Svelizharja, dosézhi odpushênje svôjih storjénih gréhov, in têrdno sklénem s' tvôjo gnado v' prihódnje vézh ne greshiti.

c. *Od tèrdniga sklèpa.*

Tèrden sklèp je reznížhna vólja svoje shivljènje pobóljshati in vèzh ne grehítí o). Kdor ima reznížhno vóljo se pobóljshati, móra skle-niti:

1. Se varovati vsih gréhov, in tudi blishnjih perlóshnost in nevarnost, ktére v' gréh nape-ljújejo.

2. Se vstaviti vsimu nágnjenju k' gréhu, in se poslušiti vsih perpomózhkov k' ohra-njenju gnade potrebnih.

3. Ptuje blagó poverniti, in tudi popra-viti pohujshanje, ki se je s' gréham napravilo, in shkódo, ki se je blishnjimu na njegoví zhafti, na njegovim premoshénji, in kakó drugazhí sgodíla.

4. Vsim lovrashnikam in rasshalnikam is-lerza odpuštiti.

5. Vse dolshnósti svôjiga stanú na tanko spolnítí.

d. *Od spóvedí.*

X Spoved je sgrévano sposnanje, v' ktérim se gréshnik pred mashnikam, ki je v' to po-stavljen in pooblasten spovedovati, svôjih stor-

o) Kako bi mi, ko smo enkrat gréhu odmérli she v njem shivéli? Rim. 6, 2.

p) Zhe se svôjih gréhov spovémo, je Bog svést in pravizhen, nam gréhe odpuštiti, in nas ozhístiti od vse krivize. 1 Jan. 1. 6.

jênih gréhov obtóshi, de bi od njega odvéso dobíl.

Spóved móra *popólna* biti.

Spóved je *popólna*, zhe se gréshnik vsih svôjih she ne ispovedanih gréhov pred spovedníkam na tanko, odkritoferzhno in bres hinávshine obtóshi, takò kakor se po skèrbnim ispraševanji vestí kríviga sposná.

Zhe gréshnik vèlik gréh is strahú ali fra-moshljivoſti per spóvedí samolzhi, njegova spóved nízh ne veljá, ampak tak gréshnik storí nóv in vèlik gréh, s' ktérím sakrament s. pokóre oskruni. Gréshnik, ktéri je per spóvedí vèlik gréh, ali s' premislíkam, ali pa is pregréshne saníkernosti samólzhal, ni le dolshán samol-zhaniga gréha se spóvedati, temúzh se móra tudi obtoshiti:

1. Per kólikih spóvedih je ta gréh samólzhal.

2. Móra vse spóvedí, ktére je po samol-zhanim gréhu opravil, in se per njih velíkih gréhov obtóshil, popolnoma ponovíti, kakor tudi tisto spóved, per ktéri je gréh samólzhal, zhe se je bil per tisti spóvedí she kakih drugih velíkih gréhov obtóshil.

3. Še móra spóvedati, ali je, in kolikor-krat v' takim pregréshnim stanú presvétí sakrament altarja prejél, in zhe se je to tudi o velíkonôzhnim zhasu sgodílo.

4. Móra povédati, zhe je v' tém pregréshnim stanú tudi kake druge svéte sakramente prejél.

Per spóvedi se nam ni tréba framovati ali pa bati:

1. Kér se nismo framovali greshíti pred Bógam, ktéri vse vidi, in kér se nismo bali od njéga vézhno pogubljeni biti.

2. Kér je bóljši svóje gréhe skrivej spovedniku povédati, kakor pa v' gréhu nepokójno shivéti, nesrézhno umréti, in lódni dan savolj téga pred vsim svétam oframotèn biti.

3. Kér tudi spovedník sa svóje slabósti vé, in savolj téga s' gréshnikam lahko usmíljenje ima.

4. Kér je spovedník pod smétnim gréham in pod silno ójstrimi zhasnimi in vézhnimi shtrafengami molzhati dolshán.

Gréshnik naj:

1. per spóvedi vselej raslózno, in kár je mogózhe, s' poshtenimi besédami govori.

2. Takó naj govori, de ga bo le spovedník flishal, ne pa tudi okóli stojézhi.

Malih gréhov se nismo dolshní spovédati; tóde prav dóbro in korístno in svétovati je, tudi téh se spovédati.

Préden se zhlôvek svójih gréhov sazhnè spovedovati, poklékne, stori svéti krish, in rézhe spovedniku: Prósim, duhóvni ózhe! sa svéti shégen, de se svójih gréhov prav in zhisto spovém. Po tém ko je prejel shégen od spovedníka, móli, zhe zhas in okolshíne perpušté, ozhitno spóved ali konfiteor. Tako se móli:

Jest, ubógi gréshnik, se spovém Bogú vsigamogózhnemu, Marii materi bôshji, všim ljubim svetnikam in njim zhaštiljivimu mašniku bôshjemu naméštniku, de sim po svôji sadnji spóvedí, ki sim jo opravil (tukaj se pové zhaš sadnje spóvedí) velikokrat in obilno greshil v' mislih, s' besédami in djanjem; poséбно se pa obtóšim, de sim i. t. d.

Tukej se sazhne gréshnik tako, kakor je bilo sgôrej rezhéno, in kakor se pred Bógam kriviga sposná, svôjih gréhov spovedovati.

Spoved se skléne s' temi besédami: *Ti in vsi môji drugi gréhi, ki se jih spómnim in ne, ki sim jih ali sam storil ali pa kriv bil de so jih drugi storili, so mi is ferza shal, kér sim Bogá, njega samó svéto in preljubesnivo dobróto s' njimi rasshalil. Tèrdno sklénem nìzh vèzh ne greshiti, in vsih perlóshnost v' greh se varovati. Prósím jih, duhóvni ózhe, svelizhavne pokóre in svéte odvése.*

e. *Od sadošténja.*

* Sadošténje, ki je k' sakramentu svéte pokóre potrebno, so tiste déla, ki jih mašnik gréshniku naloshi sa pokóro savolj spovédanih gréhov.

Defiravno je Kristuf sa gréhe sadósti storil, so vènder tudi gréshniki dolshni Bogú sadoštovati: 1. Kér mórajo tisti, ktéri hózhejo Kristufoviga sadošténja deléshni biti, s' njim sadošto-

vati, in sami tóliko storiti, kólikor je mogózhe, de popravijo nezhaft, kí so jo Bogú storili. 2. Kér Bog gréhnike, ktérím odpúští sadolshênje gréha in vézhno shtrafengo, she tudí dostikrat zhalno shtrafuje. †

Sadoštênje je takó potreben dél per sakramentu pokóre, de bi bil sfer sakrament pokóre nepopólnama, rasun ko bi bilo nemo-gózhe sadoštiti. Molíti, postítí se, ubogajme dajati in druge pokorivne déla, ki so velíkósti in posébnosti gréhov permérjene, se gréhniku sa pokóro nakladajo.

Naloshêna pokóra se móra opravití:

1. Š' ponishnim sêrzam.
2. Švestó, kakor je bila naloshêna.
3. Bres odlashanja, bèrsh ko je mogózhe.

Odpústiki so tudi perpomozhki sa zhalne shtrafenge sadoštiti.

† *Perstavik od odpústika.*

Odpústik je odpušhênje zhalnih shtrafeng, ktére bi, po odpušhenim dolgu gréha, ali v' sidánjim shivljênji ali pa po smèrti (v' vizah) terpéti mógli. Katolski kristjani mórajo od odpústika vérovati:

1. De je prava zérkev od Jésusa Kristusa oblast prejéla odpústike delíti.
2. De je sa naš dôbro in koristno od zérkve deljêne odpústike sadobíti.

Odpústiki so *popólnama*, pa tudi taki, ki niso *popólnama*. Popólnama odpústik je odpušhênje vsih zhalnih shtrafeng, ki jih je

gréšnik saflushil. Nepopólnama odpuščík je pa tisti, po ktérím niso vse zhasne shtrafenge odpušchéne, ampak le nekóliko njih. Taki so odpuštiki od shtirdešetih dní, od eniga ali vézh lét.

Zérkev nam ne odvsame po odpuštiku popólnama dolshnósti sa gréhe sadoštovati; ona hózhe le

1. v' naf duhá pokóre obuditi, in naf plázhati in obdaríti sa gorézhnost, s ktéro spokórne déla oprávljamo.

2. Hózhe nafhi slabósti in nesmóshnosti na pómozh priti, ker nam vzhafi ní mogózhe Bogú takó sadoštiti, kakor smo dolshní.

De kdo odpuščík sadobí, móra:

1. v' štanu gnade bôshje biti.

2. Móra sapovédane dôbre dela opraviti.

§. 5. *Od sakramenta svétiga poslédniga ólja.*

Poslédnje ólje je sakrament, v' ktérím bolnik po masiljenji s' svétim óljam, in po sapovédani mashnikovi molitvi gnado bôshjo prejme sa osdravljenje dushe in vezhkrat tudi teléfa q).

---

q) Je kdo bolan med vami, naj póshlje po zerkvéne mashnike; oni naj mólijo nad njim, in naj ga pomashejo s' óljam v' iménu Gospóda; in vérina molitev bo bólnika osdravila, in Gospod bo dal, de mu bo bóljshi, in ako je v' gréhih, mu bódo odpušchéni. Jak. 5, 14 — 15.

Tému sakramentu se pravi poslédnje ólje, kér se med všimi svétimi masiljenji, kí jih je Gospod, nash svelízhar svôji zérkvi sapovédal, poslédnajizh delí. Poslédnje ólje dodelí:

1. Pomnoshenje posvezhujózhe gnade bóshje.
2. Opushênje malih, in tudi tistih smèrtnih gréhov, ktèrih se bolník alí is nedólshne posabljivostí, ali pa is nesmóshnosti ni spovédal.
3. Réshi od hudih nastópkov gréha in njénih ostankov.

4. Dodelí mózh hudizhovimu sapeljevanju in njegovim skušnjam soperstati.

5. Dodelí pomózh soper prevêlik strah in trepèt savolj smèrti, ki se blisha, in savolj sôdne, ki zhlovéka zhaka.

6. Dodelí tudi vezhkrat telésno sdravje, zhe je dushi k' svelizhanju.

Bolník naj se k' poslédnjemu ólju perpravi s' shívo véro in s' tèrdnim saupanjem v' Bogá in naj se popólnama v' boshjo vóljo isrozhí; pred všim pa naj se ozhísti per svéti spóvedí, de bo v' ltanu gnade bóshje, alí pa, zhe mu ni mogózhe se spóvedati, naj obudí pravo grévengo in shalost zhes svôje gréhe.

Poslédnje ólje ni k' svelizhanju takó potrebnó, de bi nobêden bres njega svelízhan ne mógel biti; vènder naj pa bolník ne opusha ga prejéti, in szer savolj veliko gnad, kí jih po njem prejme.

§. 6. *Od sakramenta mashnikoviga posvezhevanja.*

× *Sakrament mashnikoviga posvezhevanja splòh je sakrament, v' ktèrim tisti, ki se*

v' zerkvéno slushbo podajo, duhovno oblast in pa poséбно gnado prejmejo nektére zerkvéne opravila k' bôshji zhafti, in k' svelizhanju dush prav in svetó opravljati r). ✕

Sakrament mashnikoviga posvezhevanja poséбно je sakrament, v' katerim se tistim, ki se mashniki posvezhújejo, oblast dodeli do praviga teléfa Jésusa Kristusa, in do duhóvniga teléfa Jésusoviga, kar so véрни kristjani.

✕ *Mashnikove posvezhevanje* dodeli tóle oblast:

1. De mashniki krùh in vino v' pravó teló in v' pravo krí nashiga Gospóda Jésusa Kristusa spreobèrniti, in nebéshkimu Ozhétú darovati samórejo.

2. De samórejo vérnim kristjanam gréhe odpustíti ali jim jih pa perdèrshati. ✓

§. 7. *Od sakramenta s. sakóna.*

Sakramént s. sakóna je *nerasvesljiva svésa s), s' ktéro se neoshénjen hristjan in neomoshéna kristjana, móshki in shénska vsameta in sarozhitá takó, kakor gré po postavi, de bi jima Bog po tém sakramentu gnado dal, de bi v' svójim sakónskim stanu do smèrti pobóshno shivéla, in svóje otróke po kershaufsko isredila.* Apóstel Pavl imenúje

r) Ôpominjam te, de obudish gnado bôshjo, ki je v' tēbi po pokladauj̄i môjih rók. 2. Tim 1. 6.

s) Tórej nista vezh dva, ampak eno mesó. Kar je tedej Bog svésal, naj zhlôvek ne rasvéshe. Mat. 19, 6.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kristufu in v' zérkvi t), kër pomèni duhóvno svésò Kristufa s' njegóvo zérkvijo. †

Sakónski stan je póstavljen :

1. De se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi u);
2. De sakónska v' ljubésni sdrúshena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpómozhik sóper neróдно pósheljènje mefá w).

Sakónski stan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohrani in mnóshí, ni pa potreben sa vsakiga zhlovéka posébej: sakaj nesa-kónski stan je sa vsakiga posébej bolj popól-nama x). †

Sakrament sakóna dodelí rasun pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébne gnade:

1. De sakónska (mósh in shéna) pobóshno (brumno) do smèrti fkupej shivitá.
2. De svòje otróke v' strahu bôshjim ís-redítá.

Zérkev hózhe od móshkiga in od shénske, ki v' sakónski stan stópita:

t) To je vèlik sakrament, rêzhem pa, v' Kristufu in v' zérkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bog jih je shégnal in rékel: Rafita in mno-shítá se, in napolnita sèmljo. 1. Mojs. 1, 28.

v) In Gospód Bog je rékel: Ni dôbro, de je zhlò-vek sam; naredimo mu pomozhnizo njemu enako. 1. Mojs. 2, 18.

w) Savolj nezhištofti iméj vsak mósh svòjo shéno, in vsaka shéna svòjiga moshá. 1. Kor. 7, 2.

x) Rêzhem pa neomoshenim in vdóvam: Dôbro je sanje, zhe takó ostanejo, kakor jéft. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadèrshka med njíma.

2. De stópita v' ta stan ís takiga naména, ís ktériga je postavljen.

3. De tudi v' strahu bôshjim in s' zhisto vestjo v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajilu gresta.

Tísta, ki hózheta v' sakónski stan stópiti, mórata, po trójnim oklizu, pred dvéma prizhama, in pred njunim lastnim fajmoshtram eden drugimu sakónsko svestôbo obljubítí, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshnólti sakónskih eden do drugiga so:

1. De v' miru in po kershansko vkupej shività.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vsih perpushênih rezhéh móshu pokórna a).

3. De eden drugiga v' teshavah ne sapustità, temuzh svestó do smèrti skupej ostàneta b).

y) Otrôzi smo svetnikov, in se ne móremo sdruševáti, kakor ajdje, ki Bogá ne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljubite svôje shêné, kakor je Kriřtuf zêrkev ljubil, in sam sébe sanjo dal, de jo je posvétíl. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljubite svôje shêné in ne bodite jim grenki. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bôdo svôjim moshém podlôshne, kakor Gospodu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustil zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dèrshal svôje shêne in bota dva eno telô. 1. Mojs. 2, 34.

Dolshnósti sakonskih do otrók so, de jih keršhansko isredé, in ne le sa njih zhasno, ampak tudi sa njih vézhno (rézho íkerbé c).

V. P o g l a v j e.

Od kérihanske pravíze.

Keršhanska praviza je, hudiga se varovati in dóbro délati.

Pêrvi dél keršhanske pravize: Várovaj se húdiga.

Pêrvi dél keršhanske pravíze hózhe, de se hudiga várovajmo. Pravo in édino hudo ali pravi in édini slég je gréh. Greh splòh je radovólno prelomljênje bôshje postave d).

Gréh je dvójin: 1. poerbani gréh, 2. djanski gréh.

Poerbani ali isvírni gréh je tísti gréh, ki ga je stóril Adam v' paradíshi (v' raji), in mi v' Adamu, in ktériga smo od njega poerbali.

c) Vi ozhétje, isredíte svôje otróke v' nauku in strahu Gospódovim. Ef. 6, 4.

d) V'faki, ktéri gresíhi, déla krivizo; sakaj gréh je kriviza. 1. Jan. 3, 4.

Djanski gréh je prelomljênje bôshje postave, ki ga gréfhnik sam radovóljno stori.

Djanski ali osébní gréh se stori *s' mislimi e)*, *s' besédami f)*, *s' djanjem g)*, ali pa *s' opashênjem téga*, kar je kdo storiti dolshán *h)*. Raslózhih med djanskimi gréhi je ta: nekteri so *veliki*, ali *smèrtni gréhi*, nekteri pa *mali* ali *odpuštljivi* gréhi.

Smèrtni gréh je veliko (hudo) prelomljênje bôshje postave. Smèrtni gréh odvsame duhi duhóvno shivljênje, to je, posvezhujózho gnado bôshjo; zhlovéka stori sovrashniga bôshjiga in vézhne smèrti vrédniga.

Odpuštljivi gréh se pravi majhnimu prelomljênju bôshje postave.

Djanski gréhi so muógi in se rasdelé:

e) Is férza pridejo hude misli. Mat. 15, 19. Nápszine misli odvèrnejo od Bogá. Modr. 1, 3.

f) Jest vam pa povém, de bódo ljudjé od vsake nepotrèbne beséde, ki so jo govóрили, sódni dan odgóvor dajati mógli. Mat. 12, 36.

g) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristusovim, de sléhern prejme po tém, kakor je v' svôjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo stóril. 2. Kor. 5, 10.

h) Kdor dôbro vé, pa ne stori, mu je gréh, Jak. 4, 17.

1. V' sêdém poglavitnih grehov. 2. V' shéšt grêhov v' svétiga Duhá. 3. V' shtiri v' nebó vpijózhe grêhe. 4. V' devét ptujih grêkov.

Sedméri poglavitni grêhi so ti:

1. Napùh i). 2. Lákomnost k). 3. Nezhiflost l). 4. Nevoshljivost m), 5. Poshréshnost n). 6). Jésa o). 7. Lenôba p).

Sheštéri grêhi v' svétiga Duhá so:

1. Predèrsno v' bôshjo milost greshi-

-
- i) Napùh je sazhétik vsih grêhov; kógar poséde bô s' preklétjem napólnjen, in na sadnje ga bo podèrl. Sirah. 10. 15.
- k) Lákomnost je korenina vsiga hudiga. 1. Tim. 5, 10.
- l) Kurbirje in préshefhtnike bo Bog sódil. Hebr. 13, 4. — Ne dajte se sapeljáti; sakaj bôshjiga kraljéstva ne bódo posédli ne kurbirji ne préshefhtniki. 1. Kor. 6, 9. 10.
- m) Denite tedej od sêbe vfo hudobijo, vfo goljfiyo, hinávshino, nevoshljivost in obrékovanje. 1. Pet. 2, 1.
- n) Ne upijanite se s' vinam, v' ktérim je nezhistost, temúzh bodite napólnjeni s' svétim Duham. Efesh. 5, 18. — Poshtêno shivimo, kakor per bélim dnévu, ne v' shertji in pijánzhevanji, ne v' nezhistosti in loternii, ne v' krégu in nevoshljivosti. Rim. 13, 13.
- o) Povém nam, de je sléchern, ktéri se nađ svôjim bratam rasjesí, fôdbe kriv. Mat. 5, 22. Vsa grenkôba, jésa, nejevólja, vpitje in preklinovanje s' vfo hudobijo vréd bódi satèrto med vami. Ff. 4, 31.
- p) Posnam tvôje déla, de nisi ne mèrsel, ne gorák; kér si pa mlazhen, te bom pljunil is svôjih ust, Skriv, ras. 3. 15, 16,

ti q). 2. *Nad bôshjo milostjo obupali (szagati)*
 r). 2. *Sposnani keršhanski resnizi se vstav-*
ljati. s) 4. *Svôjimu blishnjimu savolj bôshje*
gnade nevošhljiv biti t). 5. *Do lepiga opomi-*

- p) Ne rêzi: grešhil sim, in kaj se mi je shaliga sgo-
 dilo? Sakaj narvikšhi je poterpeshljiv povrazhnik.
 Ne bôdi savolj svôjih odpušnênih grêhev bres
 širahú, in ne nákládaj grêha na grêh. Tudi ne
 rêzi: milost Gospódava je velika, in veliko šte-
 vilo môjih grehov mi bo milostivo odpuštil; sakaj
 njegóva jésa je nagla, kakor njegóva milost, in
 njegóva jésa glêda na grêšhnik. Sirah. 5, 4—7.
- r) Judesh je rékel: Grešhil sim, kër sim isdal ne-
 dôlshno kri! Oni pa só rêkli: Kaj nam mar? ti
 gléj! In je vèrgel od sébe frebernike v' témpeljnu,
 in se je vèrnil, je šhel in se obéfil s' vervjó. Mat.
 27, 4. 5.
- s) Vi terdovratni in neobrésani na serzih in na
 ušhéfih! Vi se vselej vstávljate svétimu Dúhu,
 kakor vašhi ozhétje, takó tudi vi. Djan. 7, 53.
 Savl, ki se mu tudi Pavl pravi, je bil napól-
 njen s' svétim Duham, in je ojstró vanj poglédal
 in rékel: Ti hudizhov otrók! ki si póln vse svi-
 jazhe in hudobije; ti sovrashnik vse pravize! ali
 ne bošh néhal Gospódovih pótov podkopovati?
 Djan. 13, 9. 10.
- t) Pergodilo se je zhes nékaj zhafa, de je Kain od
 sadú sèmlje Gospódu dar pernêsel. In tudi Abel
 je darová od pervéznov svôje zhéde in od nih
 maštnine. In Gospod je poglédal Abelná in njegov
 dar; Kajna pa in njegóviga darú ni poglédal. Tô-
 rej se je Kajna silno jesil, in njegov obrás mu je
 upadel. 1. Mojs. 4, 3—5.

*njevanja otèrpnjeno serze imèti. u). 7. V' ne-
spokórnosti terdovratno ostati v).*

Ti gréhi se teshko odpušté, ali pa zeló ne,
ne v' tém, ne v' prihòdnim shivljenji w).

Zhvetéri v' nebó vpijózhi gréhi lo:

1. *Radovóljni ubòj x).* 2. *Mutafti ali
Sodomski grèh y).* 3). *Satiranje ubóshzov,
vdóv in sirót z).* 4. *Delavzam in najemnikam
saflúshik sadershevati ali utergovati a).*

u) Faraónovo serzè je bilo otèrpnjeno, in jih ni
poslušhal, kakor je bil Gospod sapovédal. 2. Mojs.
7. 13. — Ko bóte slíshali njegóv glas, ne oter-
dite svòjih fèrz. Heb. 3, 7. 8.

v) On pa, ki vse vidi, Gospód in Bog Israelov
ga je udaril s' fkrivno in neosdravljivo bolésnijo
in vènder ni odstópil od svòje hudobije, 2. Mak.
9, 5, 6.

w) Povém vam: Vsfak grèh in preklinjevanje bo
zhlovéku odpušhèno; preklinjevanje pa soper
svètiga Duhá ne bo ne v' tém, ne v' prihòdnim
shivljenji odpušhèno. Mat. 12, 31.

x) Gospód je rékel Kajnu: Kaj si stóril? Glas kervi
tvòjiga brata vpije s' sèmlje k' mèni. 1. Mojs. 4, 10.

y) Tórej je rékel Gospód: Hudobija Sodomijanov
in Gomórzov je tako velíka, de k' mèni sa mashe-
vanje vpije. 1. Mojs. 18, 20.

z) Ali ne tekó folsé vdóve po lizih, in ali ni njéno
vpite soper téga, ktéri ji jih oshéma? Is liz gredo
do nebél na kvíshko, in Gospod, ki se da sprofiti,
ne bo imel dopadajenja nad tém. Sirah. 35, 18. 19.

a) Glejte plazhilo od vas utérgano delavzam, ktéri
so vashe pólje poshéli, vpije, in njih vpite je
príshlo do ushéf Góspoda vojskinih trum, Jak. 5, 4.

Devetéri ptuji gréhi so 1. V' gréh svétovati b). 2. Greshiti velévati c). 3. V' drugih gréh pervoliti d). 4. Druge v' gréh napeljeváti e). 5. Drugih gréh hvaliti f). 6. K' grehu

- b) Eden pa smed njih, Kajfesh po iménu, ker je bil tisto léto véliki duhóven, jim je rekel; Nizh ne veste, in ne pomislite, de je bóljshi sa vas, zhe en zhlòvek sa ljudstvo umèrje, de vse ljudstvo ne pogíne. Jan. 11. 49. 50.
- c) David je list písal do Joaba, in ga je posláal po Urii; písal je pa v' listu: Postavi Urija v' bòji tjê, kjér je nar hujshi, in ga popústi de bo pobit in de umèrje. 2. Kral. 11, 14. 15.
- d) Desiravno so bòshjo pravizo sposnali, vènder niso uméli, de tisti, ktéri kaj takiga, to je hudo store so smèrti krivi; kaj? ne le tisti, kí to store, ampak tudi tisti, ktéri take dèla potèrdijo. Rim. 1, 32. — Savl je v' njegóvo (Stéfanovo) smèrt pervólil. Apost. dj. 7, 59.
- e) Shèna je vséla sadú in je jédla; tudi svòjimu móshu ga je dala in tudi je jedel. 1. Mojs. 3, 6. — Njegova shèna mu je rèkla (Jóbu): Ali si she takó pripróft? Bogá hvali in umri. Job. 2, 9. — Jero-boamu je na misel prishlo dva slata teléta narediti, in tedej je rékel Israelzam: V' prihódnje ne hodíte vèzli gòri v' Jerusalem Lej to so tvòji Bogóvi, o Israel! ki so te is Egipta ispelja i. 3. Kral. 12, 28.
- f) Gorjé vam, ktéri hudimu dòbro, in dòbrimu hudo pravite; ktéri tmò luzh, in luzh tmò délate. Jésa. 5, 20. — To rèzhe Gospod Bog: Gorjé jim, ktéri pinnizo pod komólze in podglavnize mladim in starim pod glavo dévaje, de dushe lové, Ezech. 13, 18.

molzhati g). 7. Gréh preglédati h). 8. Gréha se vdeléshiti i). 9. Gréh sagovarjati k).

Drugi dél ker/hanske pravize:

Stóri dóbro.

g) Glej sgódbó od Pilatusha. Mat. 27.

h) In njegòv òzhe ga ni nikóli savoji téga fhtrafal in mu rékel: Sakaj si to stóril? 3. Kral. 1, 6. — Njegóve mlajshi bom fhtrafal in pokonzhál savolj gréha, kér je védil (Héli), de njegóva finóva pohujshljivo ravnata, in jih ni fhtrafal. 1. Kral. 3, 13.

i) Kralj Baltasar je napravil svòjim vikshim poglavarjem, ktérìh je bilo tavshent, veliko obédo, in vsak je pil po svoji starósti. Ko se je bil upijanil, je sapovédal pernèsti slate in fréberne posóde, ktére je bil Nabuhodonosor, njegòv òzhe, is Jerusalemskiga tempèljna perpeljal, de so kralj njegóvi vikshi in njegove shené is njih pili. Dan. 5, 1. 2.

k) Kdor hudòbniga oprávizhúje, in pravizhniga obfódi, sta obá gnufóba pred Bógam. Prip. 17, 15.

Dóbro je, kar je po bôshji postavi. Po bôshji postavi so *zhédnosti* (ali krepósti) in *dóbre déla*. Zhédnosti, ktére naj zhlôvek skasúje in spólnúje, so mnóge (vezh fort); so *bôshje* in *djanjske* zhédnosti.

Bôshje zhédnosti so tísté, ki jih imamo naravnost do Bogá.

Té tri bôshje zhédnosti so: *véra*, *upanje* in *ljubésen* 1), Zhlôvek je pod smèrtnim gréham dolshán se váditi v' tréh bôshjih zhédnostih: 1. kakor hitro, ko k' pameti pride; 2. vezhkrat v' svôjim shivljénji; 3. ob zhasu hude skušnjave sóper té zhédnosti; 4. v' smèrtni nevarnosti in na smèrtni póstelji.

Véra le takó obudí:

Vérujem v' tébe, pravi trojedini Bog, Ozhe, Sinin svéti Duh! ktéri si vse stvaril, ktéri se ôhranish in vishash, ktéri dóbro polónash in hudo shtrafash. Vérujem, de se je Sin bôshji vzhlovézhil, de nas je s' svôjo smèrtjo na krishi odréshil, in de nas svéti Duh s' svôjo gnado posvezhuje. Verujem in tèrdim vse, kar si ti o Bog! rasodèl, kar je Jésus Kristus uzhlil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam svéta Rimska katolska zérkev sapovedúje vérovati. Vse to vérujem, kér si ti, o Bog! vézhna in neskónzhna refniza in modróst, ki ne móresh ne goljfat, ne goljfan biti. O Bog! stóri mozhnejshi mójo véro.

1) Sdej pa ostanejo tri: *Véra*, *upanje* in *ljubésen*; *ljubésen* pa je nar vezhi med njimi. **1. Kor. 13. 13.**

Upanje se takó obudi:

Upam in sé sanêsem na tvôjo neskónzhno dobróto in milost, o Bog! de mi bosh po neskónzhnim saslushênji svôjiga edinorojeniga Sina Jêsusa Kristusa v' tém shivljênji spoznaje, pravo obshalovanje in odpushênje môjih grêhov, po smèrti pa vézhno svelizhanje dal, in dodêlil tebe od oblizhja do oblizhja glédati, ljubiti in bres kónza vshivati. Upam tudi od tébe potrebné pomozhi vse to dosezhi. Upam to od tébe, kër si to obljublil, ktéri si vsigamogózhen, svest, neskónzhno dobrótljiv in usmiljen. O Bog! potèrdi môje upanje.

Ljubésen se takó obudi:

O moj Bog! ljubim te is vsiga svôjiga sêrza, zhes vse, kër si nar vézhi dobróta, ne skónzhno popólnama in vse ljubésni vréden; ljubim te tudi saló, kër si do mene in do vsih stvari neskónzhno dobrotljiv. Vóshim si is zêliga sêrza, de bi te ravno takó ljubil, kakor so te tvôji nar svestêjšhi slushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubésnijo sklénem svôjo nepopólnama ljubésen; povikshaj jo v' meni, o dobrótljivi Gospód! bolj in bolj. Ker te tedej resnizhno in is sêrza ljubiti shelim, in si to têrdno persadénem; mi je is sêrza shal, de sim tébe svôjo neskónzhno dobróto, ktéro, zhes vse ljubim, tébe, svôjiga stvarnika, odreshenika in pósvézhvarza rasfêrdil.

Shal mi je, de sim greshil, de sim tébe, svôjiga vsigamogózhniga Gospóda, svôjiga

nar bóljshiga Ozhéta rasshalil. Térdno sklénem vse gréhe in vse hudeperlóshnosti sapustliti, storjéne gréhe zhesdalje bólj obshalovati, in nikdar vézh sóper tvójo svéto róljjo ravnati. Vsémi me spét sa svójiga otróka, in dodéli mi gnado ta svoj sklèp dopolniti. Prosim te po neskónzhnim saslushénji tvójiga bóshjiga Šina, nashiga Gospóda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Djanske zhédnosti so tiste, po katerih se djanje in sadershanje kristjanovo tako ravna, de je Bogú vshèzh in prijétno.

Med djanskimi zhédnostmi, ki jih móra kristjan iméti in se v' njih vaditi, so *shtiri poglavitne zhédnosti*: 1. *Modróst*. 2. *Smérnost*. 3. *Pravizhnost*. 4. *Serzhnost* (ali možnodushnost).

Ponishnost je napuhu naspróti m). *Dobrótljivost* je lakomnosti naspróti n). *Zhistost* je nezhistosti naspróti o). *Ljubésen* je nevoshljivosti naspróti p). *Smérnost* je poshréshnosti naspróti q).

m) Bog se vstavlja napuhnjenim, ponishnim pa da svójo gnado, 1. Pet. 5, 5.

n) Dajte, in se vam bo dalo. Luk. 6. 38. —

o) To so tisti, ki se s' shenami niso omadeshvali. Skriv. ras. 14, 4.

p) Sad Duba pa je: ljubésen, vesèlji, mir, poterpehljivost, prijasnost, dobrotljivost, persanesljivost, krotkost i. t. d. Gal. 5, 22, 23. — Glej Jonatov isglèd prôti Davidù. 1. Kral. 17. in 23.

q) Zhujmo in trésmi bodimo. 1. Tefal. 5, 6. — Glej isglèd tréh mladénzhev, kateri so sanizhovali kraljéve jedi, in so bili s' fozhivjem in seljenavo dovóljni. Dan. 1.

próti r). *Gorézhnost* do dóbriga je lenóbi na spróti s).

H' keršhanski pravizi grédo she *dolshnosti*, ki jih je *Jésus Kristus* posébnó perporózhil. *Dolshnosti*, ki jih je *Jésus Kristus* posébnó perporózhil, so téle :

1. *Nar préj bôshjiga kraljéstva in njegóve pravize iskati t*). 2. *Sam sêbe satajevati u*). 3. *Svoj krish nositi v*). 4. *Sa Kristu sam hoditi w*). 5. *Krótek in ponishen biti x*). 6. *Sovrashnike ljubiti; jim dôbro storiti, ktéri naš sovrashijo; moliti sanje, ktéri naš shalijo in preganjajo y*).

r) *Sad Duhá je poterpeshlivoſt in krotkoſt. Gal. 5. 22. Glej isgled Davida do Simeja. 2. kral. 16.*

s) *Bodite gorézhi v' Duhu. Rim. 12, 11.*

t) *Ishite uar préj bôshjiga kraljéstva in njegóve pravize. Mat. 6, 33.*

u) *Kdór hozhe mój uzhénz biti, satàji sam sêbe.*

v) *nôsi svoj krish.*

w) *in hôdi sa menój.*

x) *Vsemite moj jarm na se, in se uzhite od mene, kér sim kroták in is ferza ponishen. Mat. 11, 29.*

y) *Ljubite ſvôje sovrashnike, ſtorite jim dôbro, ktéri vaſ sovrashijo, molite sanje, ki vaſ preganjajo in obrekujejo, de bóte otrôzi ſvôjiga Ozhéta, ki je v' nebéſih, ktéri da ſónzu ſijáti nad dôbrimi in hudimi in priti deſhju zhes pravizhne in krivizhne. Mat. 5, 44, 45.*

H' kerfhanfki pravizi gré tudi tiftih *ósem prav lepih zhednosti*, ki jih je Kristuf Gofpód na gôri uzhil z), in savolj ktérih je ljudém blagor rékel. Têle so:

1. Blagor *ubógim v' duhu*; kér njih je nebélhko kraljéftvo. 2. Blagor *krótkim*; kér sêmljo bódo posédli. 3. Blagor *shaloftnim*; ker potrófhtani bódo. 4. Blagor jim, ktéri so *pravize lazni in shejni*; ker nasiteni bódo. 5. Blagor *usmíljenim*; kér ulmiljenje bódo dofégli. 6. Blagor jim, ktéri so *zhiftiga serza*; kér Bogá bódo glédali. 7. Blagor *mirnim*; kér otrôzi bôshji bódo imenovani. 8. Blagor jim, ktéri *savolj pravize preganjanje terpé, ker njih je nebeshko kraljéftvo.* +

Dôbre déla kristjana so také dela, ktére so *Bogú dopadljive*, in kristjanu, ki jih opravlja, *saflushne*.

Nar imenitniſhi *dôbre déla* so: 1. *Moliti* a). 2. *Postiti se* b). 3. *Ubógajme dajati* c).

z) Mak. 5, 1. 11.

a) Povédal jim je tudi priliko, de se móra védno moliti, in ne prenéhati. Luk. 17, 1. Neprenéhama molite. 1. Tef. 5, 17.

b) Tórej govori Gofpód: Preobernite se k' méni is zéliga svôjiga serza s' postam, jókam in sdiho- vanjem. Joel. 2, 12. — Ti pa, kadar se postifh, fi pomashi glavo, in umi obrás, de ne bódo ljudjé vidili, de se póstifh, ampak tvoj Ozhe, ktéri je na fkrivnim; in tvoj Ozhe, ktéri vidi na fkrivnim ti bo povèrnil. Mat. 6, 17. 18.

c) Kadar ubógajme dajesh, naj ne vé tvôja leviza, kar tvôja desniza stori; de bo tvôja milofhna (al-moshna) na fkrivnim, in tvoj Ozhe, ktéri na fkrivním vidi, ti bo povèrnil. Mat. 6, 3. 4.

Telésnih děl usmiljenja je téh sedem d):

1. *Lazhne nasítiti.* 2. *Shéjne napojiti.*
3. *Popótniké sprejémati.* 4. *Nage oblézhi.*
5. *Bolnike obískati.* 6. *Jetnike ráshtiti.* 7. *Merlizhe pokopávati.*

Duhóvnih děl usmiljenja je téh sedem:

1. *Gréshnike svariti e).* 2. *Nevédne uzhi-ti f).* 3. *Jim prav svétovati, ktéri dvómijo ali zviblajo g).* 4. *Shalostne tolashiti h).* 5. *Krivizo voljno terpéti i).* 6. *Jim is sèrza od-*

d) Lazhen sim bil, in ste mi dali jésti; shèjin sim bil, in ste mi dali piti; popotnik sim bil in ste me sprejéli, nag sim bil, in ste me oblékli; bolán sim bil in ste me obískali; v' jézhi sim bil, in ste k' meni prishli. — Resnizhno vam povém, vse, kar ste enimu smed téh môjih nar manjšnih bratov storili, ste meni storili. Mat. 25, 35—70.

e) Ako je pak tvoj brat sóper té greshil, pòjdi in ga posvari med tebój in med njim samim. Ako te poslušha, si perdobil svòjiga brata. Ako te pak ne poslušha, vsèmi se bój she eniga ali dva, de bo vsa rézh s' dvéma ali trémi prizhami poterjena. Ako pa tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi. Ako pa tudi zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor nevérník in ozhiten greshnik. Mat. 18, 15—17.

f) Kdor ima usmiljenje, uzhi in poduzhuje, kakor pastir svòje zhède. Siráh. 18, 1.

g) Zhe imash um, odgovòri svòjimu blishajimu. Sir. 5, 14.

h) Ne opushhaj jokajózhih tolashiti in bódi v' družini shalostnih. Siráh. 7, 38. — Ne spómni se krivize storjène od tvòjiga blishnjiga, in nikógar ne sháli. Siráh. 10, 6.

i) Zhe dôbro délate in poterpeshljivo terpité, to je Bogù prijétno. 1. Pet, 2, 20.

puščiti, kateri naš shalijo. 7. *Sa shive in mèrtve Bogá profili k*).

Trije evangelski svèti so ti:

1. *Radovoljno ubóshstvo l*). 2. *Védno devishstvo m*). 3. *Védna pokórschina* pod duhovnim poglavarjem *n*). +

P e r f t a v i k.

Od štirih poslednjih rezhi.

Shtiri poslednje rezhi so: smèrt, sòdba, pekèl in nebésa. Šmert je lozhitev duše od télesa.

k) Oduščite, in se vam bo oduščilo. Luk. 6, 37. Zhe oduščite ljudem njih gréhe, bo tudi vaš nebéski ózhe vam oduščil vaše hudobije; ako pa ljudem ne oduščite, vam tudi nebéski Ozhe vaših gréhov ne bo oduščil. Mat. 6, 14. 15. — Ozhe! oduščijim, kér ne vedó, kaj délajo. Luk. 23. 34.

l) Molite eden sa drugiga, de bóte svelizhani. Jak. 5, 16.

m) Jésuf mu je rékel: Ako hózhehš popólnama biti, pojdi, in prodaj, kar imash, in daj ubogím; takó bošh imel saklad (shaz) v' nebésih; tedej pridi in hòdi sa meno. Mat. 19, 21.

n) So skopljenzi ki so bili is materniga telésa takó rojèni; so skopljenzi, ki so bili od ljudi pokashèni, in so skopljenzi, ki so se sami skopili savolj nebéskiga kraljéstva. Kdor samóre umèti, naj umé, Mat. 19, 12.

Vsi ljudje morajo umrėti o). De morajo vsi ljudje umrėti, pride od greha, ki ga je Adam v' paradishi storil Ko bi Adam ne bil grešil, bi bili tudi po telésu neumerjózhi ostali. Smért je shtrafenga gréha p).

Od sódbe je tréba véditi, de bo Jésul dusho vsakiga zhlovéka prezej po smérti posebej q), kónex sveta pa vse ljudi skupej s' dusho in s' telesom sódil r). Dusha je per polébní lódbi ali v' vize, ali pa v' pekel oblójena, ali pa v' nebésa vséta. Vize so tisti kraj, kjer dushe zhasne shtrafenge sa gréhe terpé, sa ktére v' shivljénji niso sadoftile. Dushe tistih so oblójene v' vize, ktéri so szer v' gnadi bôshji umérli, pa niso savolj v' shivljénji storjenih gréhov bôshji pravizi sadoftili. Pèkel je tisti kraj, kjér so po-

o) Kdor hózhe mene posnémati, naj sataji sam sébe, naj nósi svoj krish, in naj bódi sa menój. Mat. 16, 24.

p) Zhlovéku je odlózheno enkrat umrėti, po tém pa sójenimu biti. Hebr. 9, 27.

q) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smért, in takó je prishla smért v' vse ljudi po njem, v' ktérim so vsi grešili. Rim. 5, 11. — Saflushik gréha je smért. Rim. 6, 23.

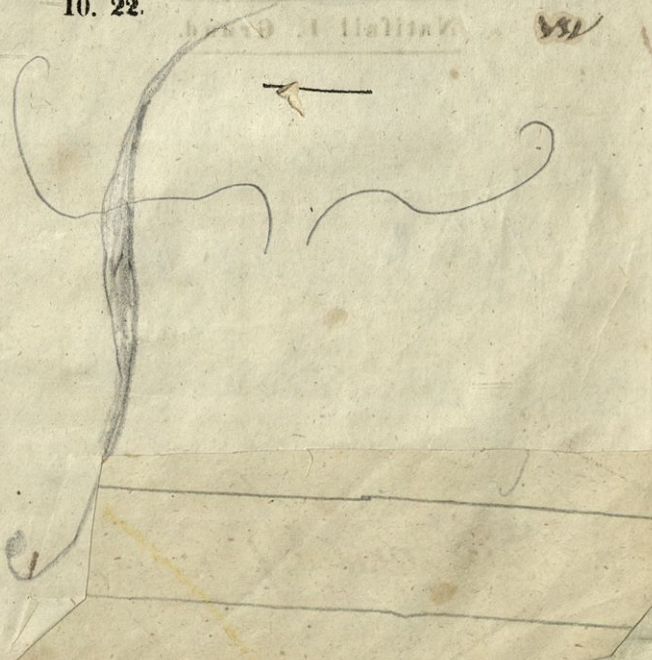
r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umrėti, po tém po sojenimu biti. Hebr. 9, 27.

s) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stólom Kristufovim, de sléhern prejme po tém, kakor je storil v' svôjim lastnim telésu ali dóbno ali hudo. 2. Kor. 5, 10.

gubljeni vékomaj martrani. Tisti pride v' pèkel, kéri v' smèrtnim gréhu umèrje.

Nebéfa so srézhno prebivalshe svetníkov, kjér se Bog svôjim svèstim slushabnikom od oblizhja do oblizhja rasodéva in je on sam njih filno veliko plazhilo. Tisti pride v' nebéfa, kéri je v' gnadi bôshji umèrl t) in tisti, kéri je sa storjène grehe ali v' tém ali v' unim shivljènji sadostil.

t) Kdor pa do kônza dostopi, bo svelizhan. Mat. 10. 22.

Natifnil I. Grund.

- r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umreti, r
po sojenimu biti. Hebr. 9, 27.
- s) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stôlan
stufovim, de sléhern prejme po tém, kak
storil v' svôjim lastnim teléfu ali dôbro ali
2. Kor. 5, 10.

Franc Gerčar

Solar Nabendu

Drugi klas

mag mag ² in sun
30 magli zu pmo.
in

J. B. ...

Kata Kiriman

La Franceta

Cercara (1859)

Katakiram da

sicise zato kiruc

J

...

...

Narya Gencar

~~Narya Gencar~~

~~Narya Gencar~~

~~Narya Gencar~~

~~Narya Gencar~~

Kacak

